

mOntaurà

PRINCE
TORRENT

NÚMERO 125
TERCER TRIMESTRE 2018

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

ÍNDEX

	pàg.
Crònica	3
L'Ajuntament informa	8
Ara ha fet vint anys	17
Bernat Mateu "Biniarroier"	18
Parròquia	26
De tot un poc	28
De tu a tu	32
Memòria històrica	34
Festa Pagesa	36
Amics tercera edat	38
Centre de dia.....	39
Esplai s'Estel	40
Feim tribu	43
Associació Gent activa	44
Escoleta Montaura.....	45
CEIP Montaura	47
Biblioteca Municipal	49
Quintades 2018	50
Mancor de l'Art	52
Racó infús	55
Racó de cuina	57
Imatges d'ahir	58
Per recordar	60

Coberta:

Premi del Concurs de fotografia Mancor de l'art 2018, Jorge Martos Martín.

Fotografies:

Biel Pocoví, Magdalena Campaner,
Biel Fiol i Joana Maria Alba.

Edita:

Ajuntament de Mancor de la Vall
Plaça Ajuntament, 1 – 07312

Correu electrònic:

revistamontaura@gmail.com

Dipòsit Legal: PM 3-1988

Impremta GOYA

C/ Cristòfol Colom, 8a - 07360 - Lloseta
Tl. 971.51.41.42

Editorial

Hem passat el parèntesi estival, el nostre poble ha tornat a la normalitat diària i s'han reactivat moltes de les activitats que se celebren, dia a dia, durant el curs escolar. Els nostres infants s'han retrobat amb els companys i amics. El nostre centre escolar acull nous alumnes i altres han deixat l'escola de Mancor, seguint el seu procés educatiu als centres d'Inca. Educar és una feina molt important que ens correspon tant a la família com a la comunitat educativa i a la societat. Aquesta tasca l'hem de dur a terme de la manera més correcta possible perquè els infants arribin a tenir els valors i actituds necessaris per conviure en societat. L'educació no és només emmagatzemar coneixements, sinó que és la formació integral dels nins i no tan nins.

El trimestre va començar amb la notícia de l'inici de l'excavació d'una fosa al cementeri d'Alaró, que no donà els resultats esperats, ja que no es trobaren els cossos del que fou batle de Mancor, Pau Crespí, i el seu fill, Nofre Crespí, que foren assassinats l'any 1936.

Donam la benvinguda a la nova Associació "Gent Activa", que es presenta a Mancor. Diuen els responsables que la seva filosofia és ballar, riure, jugar, fer esport, per tal d'activar-nos pel dia a dia amb energia.

Hem acabat el trimestre amb dos esdeveniments, que es repeteixen, any rera any, per aquestes dates, les Quintades i Mancor de l'Art. Un i altre han tengut molta participació.

telèfons d'interès

Ajuntament	971 501 776	Farmàcia	971 501 037
Ambulàncies	971 204 111	Funerària	971 880 440
Ambulatori antic	971 502 804	Guàrdia Civil	971 501 450
Biblioteca	971 883 518	G. Civil tràfic - Inca	971 883 000
Bombers	971 500 080	G. Civil urgències	062
Bombers urgències	085	Hosp. Comarcal d'Inca	971 888 500
Santa Llúcia	971 501 877	Hosp. Son Espases	871 205 000
Centre de dia	971 870 961	Parroq. S. Joan Baptista	971 501 828
Centre Salut - Inca	971 502 634	Polícia Local	687 526 362
Centre Sanitari	971 504 865	Poliesportiu Municipal	971 880 979
Cita Prèvia metge	902 079 079	Punt Informació Juvenil	971 883 518
Col·legi Públic Montaura	971 505 991	Radio taxi Inca	971 881 020
EPI Montaura	971 870 725	Urgències mèdiques	061

TELÈFON D'EMERGÈNCIA 112

CRÒNICA

JULIOL

Dia 2 es va iniciar l'exhumació de la fossa del cementeri d'Alaró amb la intenció de trobar el que fou batle republicà de Mancor, Pau Crespí, assassinat l'any 1936 junt amb el seu fill Nofre a les costes de Tofla, al terme municipal d'Alaró. La premsa n'ha fet el seguiment de les troballes durant els dies següents. L'exhumació es va suspendre sense haver-ne trobat els cossos.

A la piscina municipal s'iniciaren les classes d'Aquafit i Aquazumba organitzades per Gent Activa.

Dia 3 va néixer el nin Martí Solivellas Bua-des, fill de Guiem i Catalina. Enhorabona als pares i padrins.

Dia 4 va tenir lloc un plenari ordinari.

Dia 5 es va projectar la pel·lícula "100 metros", d'acord amb el programa Cinema a la fresca a la plaça de l'ajuntament i englobat dins dels actes per l'esclerosi múltiple.

La presidenta del Govern amb els batles de Mancor i Alaró

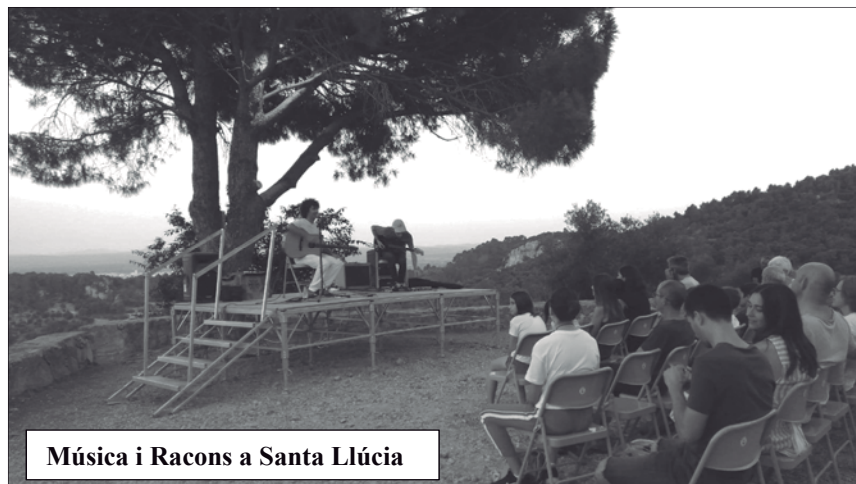

Tir al Plat

Dia 7 per acabar el programa de les festes de sant Joan, hi va haver el concurs de Tir al Plat al cantó d'en Xoroi, organitzat per l'Associació de Caçadors de Mancor. El guanyador va ser en Jordi Vidal seguit d'en Xesc Martí.

Dia 8 a la piscina municipal es va celebrar la jornada de "Mulla't per l'esclerosi múltiple".

A l'horabaixa va sortir de la plaça d'Alt una caminada fins a santa Llúcia, i allà se celebrà el tercer concert del cicle "Música i racons". Roger Pistola, cantautor manacorí, presentà el seu darrer disc "Adesaire". Tothom que va voler va pujar amb el seu fanalet elèctric, ja que és època d'incendis forestals i tota precaució és poca, i com a mínim per fer ús del foc ha de ser a 500 metres de la massa forestal.

Música i Racons a Santa Llúcia

Dia 12 es va publicar a premsa "El Consell invierte 264.169 euros en mejoras urbanas en Mancor".

Dia 14 es va fer una excursió al Puig de Massanella. Els manxaires sortiren a les 6 del matí des de Son Morro, cap al puig. De tornada, a les cases de Comafreda, varen poder assaborir un arròs brut, preparat per

Llorenç Comas que era per llepar-se els dits.

El mateix dia va morir a València, la mancorina, filla d'un matrimoni que estaren de mestres a Mancor, Maria Martínez Tomàs als 85 anys. Donam el condol als seus familiars.

Dia 15 hi va haver un incendi entre Selva i Mancor.

Dia 18 es va iniciar el període d'inscripció per participar a l'edició de Mancor de l'Art d'enguany.

A dalt del Puig de Massanella

També aquest dia es publicaren els plecs administratius i els plecs tècnics per a la tramitació del contracte de lloguer i explotació del bar del camp de futbol.

Dia 20 el grup d'esplai s'Estel va organitzar una nit de tapes al casal de cultura.

Dia 23 es varen difondre les bases per participar en el concurs de cartells de Mancor de l'Art.

Aquest dia no hi va haver metge a la unitat bàsica de Mancor i fou l'inici d'un període de mancances. Infermera n'hi va haver segons l'horari habitual, però metge no n'hi va haver, es va informar que no n'hi hauria, més que a

Dinar a Comafreda

dies puntuals, durant la resta de juliol i en el mes d'agost per falta de personal per cobrir les vacants.

Dia 24 ha entrat de Diputat al Parlament de les Illes Balears el regidor de l'ajuntament Miquel Gallardo. A premsa i televisió n'ha tengut ressò. Li desitjam encert en la nova tasca.

Dia 25 hi va haver un plenari extraordinari. Aquest dia es publicà a premsa "El pueblo se queda sin médico de familia sin que se haya avisado a los pacientes" i "Mancor seguirá sin médico de familia mañana y el próximo lunes."

Dia 28 es va celebrar el primer trofeu de ciclisme memorial "Miquel Pou". A partir de les 16 hores s'iniciaren les proves per categories a un circuit urbà de 950 metres. Enhorabona als participants, guanyadors i organitzadors de la prova.

També dia 28 es va fer un sopar organitzat per l'associació Amunt i Avall a favor de l'AECC al casal de cultura.

Memorial Miquel Pol

AGOST

Dia 4 estava previst anar a veure l'obra don Quixot del ballet de Moscú a Palma. Es va suspendre per poca demanda.

Des de meitat de juliol passat han estat habituals les pluges i turmentes acompanyades de llamps i trons. Alguns dies hi ha hagut calabruixades de la que destaca la de dia 7 pel tamany del calabruix com podeu veure a la fotografia.

Dia 6 va morir a Palma el mancorí Miquel Vicens Morro, als 90 anys. Donam el condol als seus familiars.

Dia 13 va morir Catalina Mateu Martí, "Confit", als 85 anys. Donam el condol a tots els familiars

Dia 16 es varen casar n'Oscar Bosch Pol amb na Maria Antònia Jaume Mai-rata. Enhorabona i moltes felicitats.

El dia 20 d'agost va morir a Màlaga Aurora Jiménez, esposa del mancorí Guiem Pou Riera de "can Pastora", als 90 anys. Donam el condol als seus familiars.

Dia 21 es posà en marxa una APP de l'Ajuntament. Una eina que hauria de servir per a millorar la relació i informació del veïnats i veïnades.

Dia 23 es va donar publicitat a la licitació d'obres per a construir uns vestidors al pavelló municipal a la "Plataforma de Contratación del Estado". Es poden presentar ofertes fins dia 13 de setembre

Dia 25 hi havia prevista una excursió al Torrent de Pareis que es va ajornar al dissabte següent degut a les males previsions metereològiques .

Dia 25 d'agost s'iniciaren els actes commemoratius del 175è aniversari del temple parroquial amb una Eucaristia presidida per Mons. Antoni Vadell, bisbe auxiliar de Barcelona i ex-rector de la Unitat de Pastoral. Va seguir una conferència a càrrec del Sr. Gabriel Fiol, historiador

local, damunt la inauguració del temple. (Vegeu més informació a la pàg. 26)

Dia 28 el diari Última Hora va editar un especial "Mancor. 125 años de noticias" fent un replec de diferents notícies damunt el nostre poble publicades per aquest diari.

Dia 29 es va publicar a premsa "El pequeño valle en el que prima la cultura" fent referència a què l'especial publicat el dia abans, fou el més comentat al poble.

Dia 31 l'Associació Llèpols del Llúpol presentaren 6a. edició de Moscart fent entrega del premi a la cervesa guanyadora de l'any passat.

SETEMBRE

Dia 1 es va fer l'excursió al Torrent de Pareis. El grup participant no va ser nombrós i l'excursió es va finalitzar amb poques hores i sense incidents.

Dia 4 s'inicià el taller "Dona, cos i ànima", formació de Genèrica i impartit per Mona Belizán. Va continuar els dies 6 i 13 del mateix mes.

Dia 5 hi va haver un ple ordinari.

Dia 6 es publicà a un diari "El Ayuntamiento investiga la titularidad del camino de Santa Lucía a Biniarroi".

Aquests foren els més valents

Dia 7 i 8 activitats de Moscart organitzada per Llèpols del Llúpol. Aquesta és la 6a. mostra de cervesa artesana i es fan activitats tan variades com passa carrers, cursa nocturna, concerts, jocs infantils, ballada popular, mostra i concurs de cervesa o el concurs internacional de tir de pinyol d'oliva. El dissabte la pluja va fer que alguns dels actes s'iniciassin en retard.

Dia 7 es publicà a premsa "El PP acusa al alcalde de Mancor de dividir con el nombre de la biblioteca".

Dia 8 es publicà "La biblioteca llevará el nombre del republicano fusilado Jordi Sampol Riera"

Dia 12 s'iniciaren les classes al CEIP Montaura amb 146 alumnes.

Dia 13 s'inicià el nou curs de tennis al pavelló cobert organitzat per Mar Soto.

Dia 15 organitzat per l'AECC ha tengut lloc una pamboliada solidària al casal de Cultura amb quasi 160 comensals. S'explicà l'estat de comptes i activitats previstes.

Dia 16 es va fer una excursió des de Son Bauló fins a Son Serra de Marina. Es va visita la necròpolis prehistòrica de l'època talaiòtica, les cases de Son Real, vérem els diferents animals de la finca. Hi va haver temps per un capfic mentre la turmenta s'apropava. Acabà l'excursió amb un bon ruixat.

Excursió de Son Bauló a Son Serra de Marina

Dia 22 hi va haver la segona edició de la festa de les quintades, organitzada per l'Associació Jovent Mancorí. La festa fou durant tot el dia i amb molta participació. *(Vegeu més informació a la pàg. 50)*

Dia 27 es va fer el taller “Les dones tenim raons per estar dels nirvis” on gràcies a Genèrica, una psicòloga, Teresa, ens va donar a conèixer la influència dels estereotips de gènere damunt la salut mental. La importància que poden tenir en la cronificació. Oliva Delgado, membre del voluntariat social de l’ajuntament, va explicar un nou projecte. Arrel d’aquests tallers, un grup de dones de Mancor s’han conegut un poc més i tenen la intenció de formar una associació de dones per tal de poder organitzar xerrades, tallers i diferents activitats que consideren més adients a les seves necessitats.

De dia 27 a dia 30 es varen dur a terme diferents activitats englobades dins l’edició de Mancor de l’Art d’enguany. Un cúmul d’activitats i de diferents modalitats artístiques que ompliren de color, vida, cultura i il·lusió el nostre poble. *(Vegeu més informació a la pàg. 52)*

Dia 28 hi va haver una rompuda a la canonada que du aigua des del pou de la Vinyassa i de Sa Font des Prat de cap el depòsit. Justament es va rompre a un tram que passa pel camp de futbol. Es va donar avís de la rompuda i de disminuir el consum d’aigua degut als talls prevists.

Dia 29 es feren les inscripcions al club d’esplai s’Estel. Aquest dia, “Brisas”, un suplement d’un diari, amb el nom de “Segunda edición de las Quintades en Mancor” hi dedicà una pàgina sencera amb un bon grapat de fotografies”.

El mateix dia 29 es casaren Jesús Roca Rueda i Margalida Perelló Martorell. Enhorabona i moltes felicitats. Durant el mes de setembre, lamentablement, hem tornat patir les mancances per falta de personal mèdic i alguns dies no hi ha hagut metge.

Joana Maria Alba

MÒBILS A LES AULES SI/NO

A França el 2018-2019 està sent el curs de la desconexió. Una llei nacional impedeix des de juny que els menors de 16 anys usin els seus mòbils als seus centres educatius. Ni en horari lectiu, ni al pati, ni a la pausa per menjar. I a la ministra d’educació del govern, Isabel Celaá, la mesura no li sembla malament. En una entrevista amb l’agència Efe, la titular d’Educació i FP la veia com “una qüestió interessant i a estudiar, perquè tenim massa adolescents molt addictes a la tecnologia” i es plantejava “reflexionar si el temps escolar ha d’estar lliure d’aquesta addicció”. En aquesta mateixa entrevista reconeixia la ministra, això sí, l’existència d’opinions “fortament oposades”, encara que insistia en la seva posició en aquest debat: “En alguns casos el mòbil ajuda, però si prohibir-ho als centres serveix per disminuir l’addicció digital, mereix la pena valorar-ho.

L’OCDE està incloent en els seus nous qüestionaris preguntes sobre la regulació de l’ús dels mòbils dins de l’escola, però encara no compta amb resultats.

Justificaria aquest fet la prohibició del mòbil a l’escola? En realitat, pocs països acompanyen a França en aquest front, encara que n’hi ha de més estrictes, com Singapur, i d’altres que estan analitzant la mesura, com Rússia. Dins d’Alemanya, Baviera també s’ha decantat per la prohibició, però el més habitual és que, com a Espanya, sigui el reglament de règim intern de cada centre el que determini com s’usen els smartphones en l’entorn escolar. El conseller de Balears no és partidari de la prohibició i el conseller de Catalunya ha dit “Som contraris a donar l’esquena als avanços tecnològics”.

L'AJUNTAMENT INFORMA

PLENARIS

Sessió ordinària de dia 4 de juliol de 2018

1.- Aprovació de l'acta de la sessió anterior (Ple ordinari del dia 2 de maig de 2018)

El Batle demana si tothom ha llegit la documentació relativa a l'acta de la sessió anterior, de data 2 de maig de 2018, i si algú té alguna cosa que afegir o ressenyar.

Atès que ningú desitja afegir gens, se sotmet a votació, i s'aprova per unanimitat.

2- Aprovació del Compte General 2016.

El Batle fa menció a que el Compte General era un reflex de l'estat de la comptabilitat de l'any 2016 i que li agradaria fer una especial menció a l'increment del romanent de Tresoreria que hi havia a 31 de desembre de 2016, ja que s'havia incrementat.

Sotmesa la proposta a votació dels membres del Ple, s'aprova amb 4 vots de Més i 2 abstencions del Partit Popular.

3.-Aprovació inicial del Pressupost pel any 2018.

El Batle fa lectura de la proposta d'aprovació del Pressupost municipal per a l'any 2018 i explica la tramitació que ha de seguir per a la seva entrada en vigor.

Sotmesa la proposta a votació dels membres del Ple, s'aprova amb 4 vots favorables de Més i 2 vots en contra del Partit Popular.

4.-Proposta d'acord relativa a posar a disposició de la Conselleria d'Educació i Universitat la parcel·la destinada a la construcció d'un centre d'Educació Infantil i Primària.

El Batle llegeix la proposta de Batlia enviada amb la documentació adjunta en la convocatòria, que és la següent: "Per part de la Conselleria d'Educació i Universitat s'ha comunicat a l'Ajuntament de Mancor de la Vall, que per a procedir a la construcció d'un centre d'educació infantil i primària, que s'afegirà a les instal·lacions ja existents, **és necessari, entre altres assumptes, que el Ple de la Corporació posi a disposició d'aquest organisme la parcel·la en què es executarà l'obra pretesa.**

Així mateix, demanen informació relativa als límits i superfície de la parcel·la i un compromís de dotació de serveis d'aigua, electricitat, telefonia i clavegueram necessaris i suficients; com també dels accessos adequats per a la utilització; així com un altre compromís d'eliminar qualsevol impediment que hi pugui haver en el solar per a l'execució normal de les obres projectades.

Ara bé, respecte als accessos adequats per a la futura utilització d'aquesta construcció, ja s'ha iniciat el procediment d'expropiació forçosa de determinats terrenys a fi de construir un vial d'accés des del Passeig del Pont fins al carrer de s'Hort.

Al respecte de la resta de serveis, hauria de tenir-se en compte que la parcel·la ja té serveis d'aquestes característiques i que per tant, solament seria necessari que es procedís a l'enganxi als ja existents. Les parcel·les en que es farà l'obra pretesa son les cadastrals 07034A00200018 (POL.2 PARCEL·LA 18, de 1.911 m²); 07034A00200017(POL.2 PARCEL·LA 17, de 1.621 m²) i 07034A00200016 (POL.2 PARCEL·LA 16, de 1.356 m²). En total, suposa una superfície de 4.888 m².

Aquest conjunt de parcel·les limita al nord amb les cadastrals 9301104DE8090S0000MW, 9301105DE8090S0002AR; a l'est amb la cadastral 9500504DE8090S0001LE; al sud amb camí, i amb parcel·la 07034A002000140000GF i a l'oest amb la parcel·la 07034A002000150000GM.

Seria també necessari demanar al Registre de la Propietat la corresponent certificació d'aquestes finques per a presentar-les.

Finalment, des de la Conselleria es demana un compromís d'atorgar si escau, la llicència d'obres amb exempció de pagament de la taxa. A aquest respecte cal mencionar que no s'ajustaria a dret l'assumpció d'aquest compromís en tant no es possible fer exempcions a l'aplicació de la taxa.

Així, cal atendre a l'Article Art. 103.3 TRLRHL, que estableix que:

*“Las ordenanzas fiscales **podrán regular** como deducción de la cuota íntegra o bonificada del impuesto, el importe satisfecho o que deba satisfacer el sujeto passivo en concepto de tasa por el otorgamiento de la licencia urbanística correspondiente a la construcción, instalación u obra de que se trate. La regulación de los restantes aspectos sustantivos y formales de la deducción a que se refiere el párrafo anterior se establecerá en la ordenanza fiscal.”*

No obstant això **l'ordenança fiscal en virtut de què s'exigeix l'abonament de la taxa, no reconeix cap bonificació o exempció que sigui aplicable a les actuacions preteses per la Conselleria.**

De la mateixa forma, no seria possible ni ajustat a dret acordar l'exempció o bonificació de l'ICIO, atès el que es disposa als articles 100 a 103 del Text Refós de la Llei de Hisendes Locals, aprovat per reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març.

Així, l'article 100,2 determina una exempció “ex lege” de l'abonament de l'impost quan:

“la realización de cualquier construcción, instalación u obra de la que sea dueño el Estado, las Comunidades Autónomas, o las entidades locales, que estando sujeta al impuesto, vaya a ser directamente destinada a carreteras, ferrocarriles, puertos, aeropuertos, obras hidráulicas, saneamiento de poblaciones y de sus aguas residuales, aunque su gestión se lleve a cabo por organismos autónomos, tanto si se trata de obras de inversión nueva como de conservación”.

Per tant, les exempcions a aplicar en matèria d'ICIO van ser taxativament regulades a la llei, i les actuacions preteses per la Conselleria no es circumscriuen a cap d'aquestes situacions.

Al respecte de les bonificacions, hauria de tenir-se en compte el disposat a l'ordenança fiscal aprovada pel Ajuntament de Mancor en matèria d'ICIO. La pròpia Llei disposa a l'article 103,2 la relació de bonificacions que podrien ser reconegudes a les ordenances fiscals, i que serien les següents:

“2. Las ordenanzas fiscales podrán regular las siguientes bonificaciones sobre la cuota del impuesto:

a) Una bonificación de hasta el 95 por ciento a favor de las construcciones, instalaciones u obras que sean declaradas de especial interés o utilidad municipal por concurrir circunstancias sociales, culturales, histórico artísticas o de fomento del empleo que justifiquen tal declaración. Corresponderá dicha declaración al Pleno de la Corporación y se acordará, previa solicitud del sujeto pasivo, por voto favorable de la mayoría simple de sus miembros.

b) Una bonificación de hasta el 95 por ciento a favor de las construcciones, instalaciones u obras en las que se incorporen sistemas para el aprovechamiento térmico o eléctrico de la energía solar. La aplicación de esta bonificación estará condicionada a que las instalaciones para producción de calor incluyan colectores que dispongan de la correspondiente homologación de la Administración competente. La bonificación prevista en este párrafo se aplicará a la cuota resultante de aplicar, en su caso, la bonificación a que se refiere el párrafo a) anterior.

c) Una bonificación de hasta el 50 por ciento a favor de las construcciones, instalaciones u obras vinculadas a los planes de fomento de las inversiones privadas en infraestructuras.

La bonificación prevista en este párrafo se aplicará a la cuota resultante de aplicar, en su caso, las bonificaciones a que se refieren los párrafos a) y b) anteriores.

d) Una bonificación de hasta el 50 por ciento a favor de las construcciones, instalaciones u obras referentes a las viviendas de protección oficial.

La bonificación prevista en este párrafo se aplicará a la cuota resultante de aplicar, en su caso, las bonificaciones a que se refieren los párrafos anteriores.

e) Una bonificación de hasta el 90 por ciento a favor de las construcciones, instalaciones u obras que favorezcan las condiciones de acceso y habitabilidad de los discapacitados.

La bonificación prevista en este párrafo se aplicará a la cuota resultante de aplicar, en su caso, las bonificaciones a que se refieren los párrafos anteriores.

La regulación de los restantes aspectos sustantivos y formales de las bonificaciones a que se refiere este apartado se establecerá en la ordenanza fiscal. Entre otras materias, la ordenanza fiscal determinará si todas o algunas de las citadas bonificaciones son o no aplicables simultáneamente”

Per el que respecta a l'Ordenança fiscal de Mancor de la Vall, a la mateixa no es reconeix cap exempció i al respecte de les bonificacions, solament es possible aplicar una, d'un 50% quan les obres es realitzen a habitatges de protecció oficial.

Per tant, tampoc seria possible que l'Ajuntament de Mancor es comprometre a no girar l'oportuna liquidació per aquests conceptes.

Per tot ho anteriorment esmentant, **ES PROPOSA**, que pel Ple de la Corporació :

Primer.- s'acordi posar a la disposició de la Conselleria d'Educació i Universitat els terrenys anteriorment indicats i individualitzats, i sobre els quals haurà d'efectuar-se la construcció d'un centre d'educació infantil i primària; tenint en compte que només seria necessari connectar els serveis dotacionals a la xarxa ja existent i que els terrenys d'accés són objecte d'expedient paral·lel d'expropiació forçosa.

Segon.- comunicar a la conselleria la impossibilitat d'assumir el compromís d'exempció de la taxa per expedició de llicència urbanística i d'ICIO per no complir-se els requisits determinats en el TRLRHL i en les ordenances municipals»

El Batle pregunta si es necessita algun aclariment complementari a aquesta Proposta o si hi ha algun dubte en relació a la mateixa, i a aquest moment, el Joan Antoni Ripoll Campaner demana si aquests són els solars que va comprar l'Ajuntament amb anterioritat. El Batle contesta afirmativament i explica que al seu moment es varen comprar i ara es ponen a disposició de la Conselleria per a construir l'escola.

Sotmesa a votació la proposta, la mateixa s'aprova per unanimitat.

5.-Donar compte al Ple de les Resolucions adoptades per la Batlia.

En compliment del que disposa l'article 42 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les entitats Locals de 28 de novembre de 1986 (ROF), La Secretària-Interventora dona compte dels Decrets de Batlia dictats des de la Convocatòria de l'anterior Plenari (2 de maig de 2018) fins a la celebració del Plenari de 4 de juliol de 2018; i que van des del número 90 fins al número 134 de l'any 2018.

6.-Resposta a les preguntes fetes pel grup municipal Popular.

A aquesta sessió, el Batle dona resposta per escrit a les preguntes formulades pel Partit Popular amb data 6 i 7 de març de 2018, excusant-se per la demora en la resposta.

Les respostes donades son les següents:

1. Al respecte del llistat de nom propietari, polígon i parcel·la dels expedients obertes per disciplina urbanística, ha de mencionar-se que atès que la competència en aquesta matèria s'ha cedit a la Agència de Defensa del Territori, és aquest organisme el que ha de remetre la informació sol·licitada.

En compliment d'allò previst a la Llei 19/2013, de 9 de desembre de Transparència, s'ha donat trasllat de la petició efectuada pel Partit Popular de Mancor de la Vall a la Agència i ens han enviat el document que s'adjunta, i en què es indica com hauria de demanar-se aquesta informació i les limitacions de drets de tercers que s'aplicarien.

2. Al respecte de l'autorització per Batlia de revisar el registre dels expedientes oberts per la Policia Local de l'Ajuntament, hauria de mencionar-se en primer lloc, que la manca d'un gestor documental dificulta la possibilitat d'obtenir un llistat o registre dels expedientes que obri la Policia Local.

Si voleu consultar totes les tramitacions que es duim a terme actualment, el millor seria que concretar un dia amb el Policia Local, i que ell mateix vos mostràs i donàs resposta als dubtes que podeu tenir. En tot cas, ha de recordar-se que encara que el dret d'accés que teniu com Regidors és molt ample, ha de guardar-se el deure de confidencialitat que disposa la Llei i que si voleu còpies de qualque documentació, ha de demanar-se per escrit.

3. Respecte del llistat setmanal amb els conceptes digitalitzats del Registre d'entrades i sortides de l'Ajuntament, hem de tenir en compte que encara no tenim un gestor documental, per tant l'accés està materialment limitat, i si bé es digitalitza tot, no es pot treure un llistat, hauria de fer-se a mà. Si voleu, seria viable que consultàssiu els llibres de forma física a l'Ajuntament però si voleu un llistat amb conceptes, us pregaria que fora amb una freqüència més ampla.

Ja coneixeu les limitacions de personal que en tenim, i si ha de fer-se aquest llistat setmanalment, s'augmentarien considerablement les tasques i feina de na Magdalena o na Maria i amb el volum de feina que hi ha ara, és impossible d'assumir.

4. Respecte al llistat de llocs de feina de l'Ajuntament, com sabeu, l'Ajuntament mai ha tingut un instrument com la RLT (Relació de llocs de feina) o catàleg de llocs de feina. Ho que sí hi ha és la plantilla de personal, que és el reflex pressupostari del personal i que apareix a la documentació adjunta del Pressupost.

L'any passat, amb na Xisca vàrem mantenir entrevistes amb una empresa que ens ho podia fer, però aquest tipus de treballs suposen despeses considerables i per un Ajuntament com el nostre, son complicades d'assumir.

També podrien fer-la de forma interna, pel personal de l'Ajuntament, però a aquest moment, hi ha altres exigències que complir; no només relatives a la càrrega del trasllat d'informació a l'Estat i la Comunitat Autònoma, sinó, per exemple, l'adaptació a la nova Llei de contractes i totes les seves exigències, al Reglament Europeu de Protecció de Dades, hauriem de revisar les ordenances i fer un compendi per a donar més seguretat jurídica, hem de treure borses de treball perquè les que existeixen estan esgotades; l'inventari de béns ...

La RLT és clarament una actuació molt interessant, però hi ha altres coses que es consideren més urgents i als que hem de prestar una atenció més immediata.

5. Per altra banda, respecte a la revisió de les factures de la Nit de Cap d'Any i els convenys signats amb els propietaris dels solars utilitzats per aparcament.

No hi ha cap problema amb l'accés. Només seria necessari que ens comunicéssiu quan passàrieu a consultar-les per tenir-ho tot preparat, amb certa antelació per poder buscar tota aquesta informació.

7. Precs i Preguntes.

En aquesta sessió, no s'han plantejat precs o preguntes.

I no havent-hi més assumptes que tractar, d'ordre de la Batlia-Presidència, s'aixeca la sessió.

Sessió extraordinària de dia 25 de juliol de 2018

1.- Aprovació, si escau, del Pla d'Igualtat de l'Ajuntament de Mancor de la Vall

El Batle demana si hi ha si hi ha alguna cosa que dir referent al Pla d'Igualtat elaborat per a l'Ajuntament de Mancor de la Vall.

Atès que ningú desitja afegir gens, se sotmet a votació, i s'aprova per unanimitat.

2- Aprovació, si escau, del Pla de Qualitat del Centre de dia.

El Batle proposa l'aprovació del Pla de Qualitat del Centre de Dia. En aquest punt intervé la regidora Joana Maria Alba Mateu per fer esment al fet que s'havien detectat una sèrie d'errors ortogràfics en la redacció del Pla i que s'enviarà a la Conselleria la versió corregida.

Sotmesa la proposta a votació dels membres del Ple, s'aprova per unanimitat.

3.- Aprovació inicial, si escau, de la modificació de l'Ordenança fiscal reguladora de l'ICIO per afegir bonificació de l'article 103. 1a) TRLRHL

El Batle explica el contingut de la proposta i fa menció a que aquest es un tribut potestatiu i que la bonificació que es pretén afegir es recull freqüentment a totes les Ordenances fiscals del voltant, i que a més a més, al cas de Mancor, serà interessant per a la construcció de la nova escola per part de la Conselleria.

Sotmesa aquesta Proposta al Ple, s'aprova per unanimitat.

A continuació, la Regidora Joana Maria Alba Mateu exposa a la resta de membres del Ple que s'han detectat una sèrie de errades al text del Conveni dels treballadors, de manera que la versió definitiva que va passar al Ple recull punts que s'havien llevat en la negociació del mateix. Per això considera convenient que s'efectuï una revisió d'aquest conveni per poder aplicar les mesures i condicions que efectivament s'havien negociat. Així mateix, considera que hauria de modificar-se l'Ordenança reguladora del servei de SAD i teleassistència per poder regular l'abonament dels menús que se serveixen a domicili.

Indica així mateix que seria interessant procedir a aprovar l'ordenança "antibotellón" i actualitzar el règim del cementiri.

Des de la Batlia se li contesta que es desitja revisar totes les ordenances posat que les versions publicades, en moltes ocasions, no comprenen el text íntegre sinó les successives modificacions que es van ser efectuant i això compromet la seguretat jurídica dels ciutadans.

I no havent-hi més assumptes que tractar, d'ordre de la Batlia-Presidència, s'aixeca la sessió

Sessió ordinari 5 de setembre de 2018

1.Aprovació de l'acta de la sessió anterior (Ple ordinari del dia 4 de juliol de 2018) i de l'acta de la sessió extraordinària de dia 25 de juliol de 2018.

El Batle demana si tothom ha llegit la documentació relativa a l'acta de la sessió anterior, de data 25 de juliol de 2018, i si algú té alguna cosa que afegir o ressenyar.

Atès que ningú desitja afegir gens, se sotmet a votació, i s'aprova per unanimitat.

2-Proposta de modificació de l'ordenança fiscal reguladora del preu públic SAD i teleassistència.

Primer.- Que pel Ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall s'acordi aprovar inicialment la modificació de l'Ordenança reguladora del Preu Públic del servei d'assistència domiciliària i teleassistència per a incloure a l'article 2 la redacció «servei de menjar a domicili»; a l'article 3.a) «servei de menjar a domicili» i a l'article 4, una lletra C en que es recolliria el següent: «Les persones usuàries del menjar a domicili hauran de cobrir el cost íntegre del menjar»

Tot allò sense perjudici de les bonificacions i exempcions que poguessin aplicar-se de conformitat a l'article 6.

Segon.- Que es publiqui al BOIB la modificació aprovada inicialment per a complir amb el tràmit d'informació pública i audiència als interessats durant un termini de 30 dies a comptar des del següent a la publicació.

Tercer.- Si no es presenten reclamacions ni suggeriments, l'acord inicial s'eleva automàticament a definitiu, i haurà de publicar-se el text íntegre de l'Ordenança amb la modificació feta; aplicant-se una vegada transcorregut el termini de l'art. 65.2 de la LBRL (15 dies hàbils a comptar des de la recepció de la comunicació de l'acord plenari definitiu per l'Administració de l'Estat i de la Comunitat Autònoma corresponent).

Se passa a votació la proposta i s'aprova per unanimitat.

3-Proposta de canvi de nom de la Biblioteca Municipal.

En Jordi Sampol Riera, "Vellut", tenia 24 anys quan va ser sotmès a Consell de Guerra, i condemnat a mort, per ser regidor d'esquerreres de Mancor. Era una persona enormement activa, que es va significar per les seves constants inquietuds culturals, i ajudant a l'educació d'infants a Mancor, després d'acabar la seva jornada a l'impremta on treballava a Inca, els vespres ensenyava a llegir i escriure a tots els que en volien aprendre. Ajudava en l'organització del Primer de Maig, la festa dels treballadors que es celebrava en el poble, organitzant un míting a la possessió de Biniatzen.

Al cap de poc d'esclatar la rebel·lió militar, cridaren la seva quinta a files i va incorporar-se a l'Exèrcit, on passà directament al calabós per les seves idees polítiques. El vint-i-tres de juliol de 1938 va ser afusellat, truncant la vida d'un jove que com molts altres joves, tal com passa avui, era un actiu cultural pel nostre poble.

Posant el nom d'en Jordi Sampol Riera "Vellut" a la Biblioteca Municipal volen retre un homenatge a una d'aquestes persones amb un potencial cultural molt elevat, que moriren injustament per les seves idees polítiques, i que fins fa pocs anys se'ls havia negat qualsevol reconeixement.

Per això, **ES PROPOSA:**

Primer.- Que la Biblioteca Municipal de Mancor de la Vall, passi a denominar-se Biblioteca Municipal Jordi Sampol Riera "Vellut".

Segon.- Notificar al Centre Coordinador de Biblioteques de Mallorca, aquest acord.

Tercer.- Que dia 29 de setembre de 2018, al llarg de la jornada de Mancor de l'Art, es faci efectiu el canvi de nom de la Biblioteca Municipal de Mancor de la Vall.

El Partit Popular anuncia que el seu vot serà en contra, i ho argumenta amb el següent argumentari:

Contestació a la proposta de batlia: ***Anomenar la biblioteca Municipal de Mancor: Jordi Sampol Riera "Vellut".***

El Partit Popular de Mancor de la Vall, vota "no" a la proposta d'anomenar la biblioteca Municipal de Mancor: Jordi Sampol Riera "Vellut".

Consideram que és innecessari posar nom a una biblioteca que fa tants d'anys que no té nom i que ningú ha trobat a faltar. Actualment trobam que no s'hauria de fer política amb aquest tema i menys en un lloc com és la biblioteca -lloc on cal evitar connotacions polítiques per damunt tot- i ser un punt de trobada sigui quina sigui la ideologia de qui hi entri i en faci ús. Tot i així, si insisteixen en posar nom a la biblioteca, opinam que per tal de no generar divisions entre els ciutadans de Mancor, seria més senzill i just retre un homenatge a tots els mancorins que perderen la vida abans i després de la Guerra Civil tant d'un bàndol com de l'altre.

A part, volem recordar que quan es va beatificar el pare Simó Reynés, (que va morir en mans dels Republicans) es va proposar posar el seu nom a un carrer, després de diferents comentaris i disputes al poble, per no generar conflictes i ferir sentiments, la família va decidir no posar cap carrer en nom seu. Únicament es va posar una placa de reconeixement a la façana de la casa on va viure.

En aquest moment, el que era batle, Bernadí Coll, va encomanar una placa commemorativa on apareixen tots els mancorins que varen perdre la vida durant la Guerra Civil. Aquesta placa mai va ser posada, perquè la familiar del senyor Jordi Sampol Riera “Vellut” es va negar rotundament que s'utilitzés el nom del seu germà. Per tant, ara que sí ha autoritzat l'ús del seu nom es podria posar la placa i retre homenatge a tots, sense distinció.

La proposat es passa a votació, i s'aprova amb els vots a favor del Grup Municipal MES, i el vot en contra del Partit Popular.

4.-Proposta d'adquisició de compromís per incloure una partida pressupostaria al pressupost de l'any 2019 per assumir el 40% del cost de d'instal·lació de plaques fotovoltaïques al centre de dia.

Amb data 24 de maig de 2018, el conseller de Territori, Energia i Mobilitat va dictar Resolució que aprovava la convocatòria pública de subvencions per al foment d'instal·lacions d'energia solar fotovoltaica dirigida a administracions locals i entitats públiques dependents dins el Programa Operatiu FEDER 2014-2020. (BOIB número 68 de 2 juny de 2018. Com conseqüència, amb data 28 d'agost es va dictar Decret de Batlia per aprovar la sol·licitud d'aquesta subvenció per un import de 24.502,50€, i així implementar l'ús de energies renovables i l'estalvi i eficiència de instal·lacions municipals, concretament, i en aquest cas, per al la instal·lació de plaques fotovoltaïques al Centre de dia. A les bases de la sol·licitud es requeria que, atès que aquestes actuacions haurien de fer-se al 2019, que el Ple de la Corporació es comprometés a incloure, al pressupost municipal de 2019, una partida de despeses equivalent al 40% d'aquesta inversió, per assumir com a fons propis, la qual cosa suposaria el desemborsament d'un total de 9.801€ amb càrrec a fons propis. Considerant que és competència del Ple l'adopció d'aquest tipus de decisions en matèria pressupostària en virtut de les facultats que a aquest òrgan confereix l'Art. 22 de la llei 7/1985, de 2 d'abril, LRBRL

ES PROPOSA

Que pel Ple de l'Ajuntament de Mancor s'aprovi i es comprometi la creació d'una partida pressupostària dotada amb el 40% de la subvenció sol·licitada al pressupost de 2019, per import total de 9.801€.

Es passa a votació i s'aprova per unanimitat

5.-Proposta de creació de partides pressupostàries.

Atès que l'aprovació definitiva del Pressupost de l'any 2018 va ser publicada en el BOIB el dia 4 d'agost de 2018. Atès que una vegada obert a la compatibilitat s'ha començat a comptabilitzar despeses i ingressos que van dur-se durant aquest any. Atès que per a l'aprovació del Pressupost va intentar-se tenir en compte totes les despeses i ingressos possibles, però la transparència i millor control de les despeses i ingressos públics que es pretén aconseguir requereix de quanta més precisió millor . Atès que hi ha ingressos que no podien tenir-se en compte ja que no es sabia que es rebrien i s'entén que és necessari que contenen amb una partida pròpia per a una millor fiscalització i control. Atès que es considera des de la Intervenció que les partides de despeses haurien d'estar quant més detallades, millor per a obtenir un reflex més específic del destí dels fons públics. Atès que la competència per a crear noves partides pressupostàries es del Ple de l'Ajuntament

Considerant tot ho anteriorment esmentant, aquesta Batlia **PROPOSA:**

PRIMER.- La creació de la següent partida pressupostaria al pressupost d'ingressos:

01/52001 destinada a comptabilitzar els ingressos patrimonials per lloguer del bar del camp de futbol, amb import de 1.640€.

SEGON.- Que pel Ple d'aquesta Corporació es permeti que per ordre de Batlia es creen noves partides si es considera necessari, amb expressa comunicació per a la seva posterior ratificació, i amb la intenció d'incloure aquesta previsió a les bases d'execució del pressupost 2019

6.-Proposta d'inici d'expedient d'investigació de camí.

El 30 de maig de 2013, el Ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall va aprovar definitivament el Catàleg de Camins del Terme Municipal de Mancor de la Vall, elaborat pels tècnics del Departament de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca.

En aquest catàleg apareix amb el número 5, el Camí de Santa Llúcia a Biniarroi, i que, tot i que ara apareix com públic, els tècnics del Departament de Medi Ambient en recomanaven l'inici d'un expedient d'investigació per determinar la seva titularitat.

Des de l'Ajuntament de Mancor de la Vall, s'ha intentat obrir i arreglar aquest camí amb les ajudes del Consorci Serra de Tramuntana, però davant els dubtes que podia generar que els propietaris de les finques per on passa aquest, en reclamassin la seva titularitat, obrissin la via judicial per fer aquesta reclamació, i segons consultes amb diferents juristes, això podria suposar el retorn d'aquests doblers al Consorci Serra de Tramuntana, si es resolia a favor dels propietaris.

Donades aquestes circumstàncies, hem deixat de banda aquesta obertura fins que es determini clarament aquesta titularitat.

Per això **ES PROPOSA:**

Primer.- Iniciar l'expedient d'investigació per determinar la titularitat del Camí de Santa Llúcia a Biniarroi.

Segon.- Comunicar al Departament de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca, l'inici d'aquest expedient d'investigació, i sol·licitar que sigui aquest Departament qui ens pugui ajudar en aquesta tasca.

Tercer.- Comunicar als propietaris de les finques per on passa aquest camí perquè hi puguin aportar la documentació necessària per determinar la seva titularitat.

7.- Precs i Preguntes

1. Des del Partit Popular de Mancor de la Vall demanam a l'equip de Govern que es facin nets els carrers del poble més freqüent i que s'exigeixi a l'empresa concessionari el compliment del contracte, ja que actualment el poble està més brut que mai.

Se'ls contesta que ja s'han posat en contacte amb l'empresa concessionari, i se'ls ha comentat aquest problema. Des de l'empresa concessionari ens diuen que han tingut dificultats amb la maquinaria, i que intentaran solventar-ho el més aviat possible.

2. Des del Partit Popular de Mancor demanam a l'equip de Govern que amb urgència arregli el clavegueram que hi ha en el creuament del carrer Margalida Sintes i el carrer Massanella, (adjuntam mapa). Des de fa mesos està romput generant problemes als veïnats de la zona, ja que peguen amb els baixos del cotxe al ressalt que hi ha abans de l'Stop. Cal recordar que molts de veïnats no els queda altre remei que passar per aquest punt per arribar a casa seva.

Demanam màxima prioritat, ja que aquestes males condicions posen en risc els ciutadans que transiten per la via, ja que per no pegar amb els baixos els cotxes es tiren cap a l'esquerra envaint l'altre carril.

S'informa que ja està previst la reparació d'aquest desaigües de les pluvials de la cruïlla del carrers Margalida Sintes, i Massanella, amb mitjans propis de l'Ajuntament, i que és una de les prioritats.

3. Des de fa uns mesos hem pogut veure que l'enllumenat públic segueix amb les avaries i falta de manteniment de sempre, el partit popular considera que és urgent posar una solució en aquest problema. Per això demanem que en la mesura de lo possible es solucioni aquest problema, que ja ocasiona molèsties als veïnats de la zona.

Es treballa amb els electricistes per que cada zona estigui arreglada de la millor forma.

I no havent-hi més assumptes que tractar, d'ordre de la Batlia-Presidència, s'aixeca la sessió.

ALTRES INFORMACIONS

7 maneres de saber què passa a Mancor

- 1. Vine a l'Ajuntament, demana'ns quan ens vegis o crida'ns al 971 501776
- 2. Envia un whatsapp amb la paraula ALTA a 605 302 404
- 3. A facebook @AjuntamentDeMancor
- 4. Informa't a www.ajmancordelavall.net
- 5. A instagram [ajuntament_mancor](https://www.instagram.com/ajuntament_mancor)
- 6. Descarrega't l'app per Android i per Ios
- 7. Consulta la informació en paper penjada a les 7 vitrines i als comerços locals

Balls mallorquins

Organitza: Agrup. Festa Pagesa
Dies: Dilluns a les 18.00 (de 3 a 6 anys) i a les 19.00 (de 7 a 12 anys) i dimecres a les 19.00 més de 12 anys)
Lloc: Sala del Casal de Cultura
Més informació: festapagesa@gmail.com

Tennis

Organitza: Mar Soto (entrenadora)
Dia: segons edat.
Lloc: Pavelló Cobert
Informació i inscripció: Mar Soto (669741961)

Dibuix i pintura

Organitza: Maria Martorell
Dia: 1 h setmanal a convenir en dimarts o divendres
Informació i inscripció: Maria Martorell (639790081)

Activitats 2018/2019

AJUNTAMENT DE MANCOR DE LA VALL

Condició física i manteniment

Organitza: Associació Gent Activa
Dia: Dimarts i dijous 18.30 gym funcional, hit i acond.físic i 19.30 gym funcional i manteniment
Lloc: 2on pis Casal de Cultura
Informació i inscripció: Maria Antònia Jaume (646389515)

Gimnàstica sueca i pilates

Organitza: Isabel Jerónimo
Dia: Dimarts i dijous a les 20.30
Lloc: Casal de Cultura
Informació i inscripció: Isabel Jerónimo (687184758)

Esplai s'Estel

Organitza: Club Esplai s'Estel
Dia: dissabte de 11.00-13.00
Lloc: Sales de l'Esplai
Inici: 6 d'octubre
Informació i inscripció: 29 octubre de 10.00 a 14.00 al local esplai

Ioga

Organitza: Estrella Del Pozo
Dia: Dilluns 9.30 i dijous 18.30 i 20.15
Lloc: 1er pis Teleclub
Informació i inscripció: Estrella Del Pozo (648751371)

Zumba

Organitza: Associació Gent Activa
Dia: divendres a les 17.30
Lloc: Pati Casal de Cultura
Informació i inscripció: Michele (627412511) i Maria Antònia (646389515)

ARA HA FET VINT ANYS ...

Del que passà a Mancor durant el tercer trimestre de 1998, recordarem:

Que dia 9 de juliol visità Mancor el president del Govern Balear, Sr. Jaume Matas, acompanyat de dos consellers, visitant diversos indrets del poble i també es reuní amb representants d'associacions locals.

Que dia 11 de juliol, Bartomeu Sastre Terrassa sofrí un greu accident en el seu domicili de la plaça de l'ajuntament del qual es recuperà satisfactòriament.

Que dia 13 de juliol començaren a instal·lar canonades d'aigües fecals i pluvials al carrer de sa Creu.

Que dia 25 de juliol s'efectuà la tradicional anada a cercar camamil·la al puig Major de Massanella, dinant a Comafreda convidats per Jaume Martorell, *Puput*.

Que dia 17 d'agost començaren les obres de restauració d'algunes estacions del viacrucis a Santa Llúcia, així com el condicionament de diversos trams del camí vell.

Participants a la cloenda del curset de natació organitzat per l'ajuntament

Que dia 29 d'agost anaren d'excursió al torrent de Pareis 86 mancorins, una cinquantena dels quals travessaren el torrent.

Que dia 30 d'agost es clausurà el curset de natació que havia organitzat l'ajuntament amb més de 80 inscrits.

Que els dies 11,12 i 13 de setembre se celebraren unes diades de trui organitzades per l'ajuntament.

Que en el torneig organitzat, a Mancor de futbol-sala, el campió fou l'equip del bar can Tomeu de Caimari.

Que el CE MONTAURA participaria a la propera temporada amb un equip de regional preferent, un de tercera regional, un de categoria juvenil de 2a regional i un d'infantil també de 2a regional.

Que el president del CE MONTAURA seria Guillem Coll Pou.

L'entrevista del trimestre fou realitzada a Maria Alba Colom de ca n'Aina *Gila*.

El naixements del trimestre foren: Fou inscrit al Registre Civil el naixement de Carolina Alba Martí que havia nat dia 29 de juny passat. Dia 16 de juliol nasqué Jaume Estrany Fontanet.

Els difunts foren: Dia 5 de juliol morí a Santa Margalida el mancorí Joan Fontanet Riera de ca s'hortolà, conegut allà com es carboner. Dia 2 d'agost morí a Cardadeu (Catalunya), als 83 anys, Concepció Garriga Bosch, viuda del mancorí Gabriel Gelabert de can *Joan d'Inca*. Dia 20 de juliol morí, als 91 anys, Maria Amengual, *Micaleta*. Dia 27 de juliol morí a Lluçmajor als 80 anys Simó Alba Colom de ca n'Aina *Gila*. Dia 7 de setembre morí als 72 anys d'edat, Margalida Reynés Rotger de ca na *Barbuda*.

S'efectuaren els següents matrimonis: Dia 1 d'agost es casaren Joan Antoni Ripoll Campaner i Magdalena Nicolau Gamundí. Dia 8 d'agost es casaren Josep M. Báez Fernández de Màlaga i Maria Inés García Ripoll de Lloseta. Dia 12 de setembre es casaren a santa Llúcia Miquel A. Vicente Hernández de Salamanca i Isabel Amengual Antich d'Inca, descendent de cas *Ropit* de Mancor. El mateix dia es casaren a Mancor Joan Aloy Crespi d'Inca i Magdalena Grau Reynés de Mancor.

(De Montaura, núm. 44)

Gabriel Fiol Mateu

BERNAT MATEU RIERA “Biniarroier”

Era el dia 13 de juny passat quan, amb en Biel Pocoví, acudírem a can Bernat a la seva casa de Selva al carrer dels Àngels. Puntuals, a l'hora concertada arribàrem i trobàrem en Bernat que ja ens esperava. Quan es va casar, enamorat d'una selvatgina, va deixar Mancor i sempre ha viscut a Selva.

Ens acomodàrem a la sala menjador, provàrem si l'enregistradora funcionava bé i començàrem l'entrevista.

En Bernat, tot gojós, el dia de l'entrevista

Quan pensava el malnom que havia de posar a l'encapçalament de l'entrevista he dubtat de si en Bernat era de cas Sabater Gros o de Biniarroí. Per això, Bernat, per sortir de dubtes, ens ho podies aclarir?

Ets al·lots me deien en Bernat de Biniarroí. Lla-vors estàvem a Biniarroí. Fins que vàrem començar a fer feina a Inca, na Paca i jo –ella és major que jo– sempre vàrem viure allà dalt. Jo vaig començar a fer feina a 11 anys. A mi sempre m'han

dit “biniarroier” o “de Biniarroí”; en canvi a tots ets altres germans meus els han dit de cas Sabater Gros

Molt bé, ja ho tenim clar. Quan vares néixer?

Vaig néixer dia 22 d'octubre de l'any 1931. Si som viu, per octubre qui ve, en faré vuitanta-set.

Déu faci que sigui així. Recordes on vares néixer, a Biniarroí o a Mancor?

Vaig néixer a Mancor en es carrer des Sol, número 3. Quan mun pare i mu mare es varen casar llogaren aquesta casa. Era d'en Biel des Forn. La hi va deixar sa seva germana Catalina, que era fadrina.

Què nomien els teus pares?

Mun pare nomia Tomeu Mateu Pericás, li deien en Tomeu de Son Patró. Mu mare nomia Francisca Riera Sampol, a ella li deien de cas Sabater Gros. Sa padrina, sa mare de mun pare, era de Son Patró. Estaven a Biniarroí i tenien tot lo que va ser de sa tia “Coric”, el tio “Fonallar” i es Comuns de ca sa tia Maria, sa mare d'en Felip “Biniarroier”. Tot això era de sa padrina.

Quina feina feien els teus pares?

Mun pare “campesino” de tota sa vida i mu mare en tenia prou en cuidar sa família. Així i tot es capvespres, si podia, se n'anava a entrecavar far.

Varen fer feina de carboners?

No. Mun pare va fer qualque sitja a ca nostra a Biniarroí quan hi havia arbres grossos que se morien, oliveres velles que no feien oliva. N'hi vaig veure fer alguna de petita, de sitja.

Quants de germans heu estat a la família?

Sis, na Francisca, que era sa major i se va casar amb en Pep Forneret; jo era es segon; na Maria que està a Lloseta; en Miquel, casat amb

n'Antònia "Escolana"; na Joana, que va morir es gener passat; i en Tomeu, es petit, que viu a Felanitx i cada setmana mos sentim. Fa un parell d'anys, quan tenia més salut, venia cada mes a ca nostra, me telefonava, jo anava a cercar-lo a s'estació d'Inca i després el tornava acompanyar en es tren.

En Bernat i tots els seus germans

Passem ara a parlar un poc de la teva infància. Recordes on començares a anar a escola?

Vaig anar a costura a ca ses monges amb sor Pietat que era una monja petita molt punyetona. Tenia una canya molt llarga i quan l'havia espanyada mos deia: "m'heu de dur una canya llarga". Ella, d'asseguda, mos pegava damunt es cap si xerràvem o la fèiem enfadar.

Llavors vaig passar sa costura des petits que estava damunt ca sa meva tia Polònia, on va morir sa meva tia Antònia fa uns mesos, en es carrer de Biniarroi. Pujant per s'escala des portal, a la dreta de s'entrada a sa casa, en arribar a dalt, de front hi havia sa costura des petits i a l'esquerra, hi havia s'escola de ses nines que tenien sa mestra Maria Torres. A noltros mos guardava una senyora que nomia Assumpció.

Quan vaig tenir set anys vaig començar amb en Manuel Caballer, que mos tocava de valent. Un dia que discutia amb un amic, mos va demanar:

"què passa aquí?". Jo li vaig dir: "aquest me diu que tenc pois" —havien trobat un cabell amb pois damunt es pupitre—. Discutiem és teu, no, és teu. "Parau sa mà», va dir ell. Mos pegà un cop a cada un i a jo me va sortir una bona bòfega. Tot satisfet va dir: "ara ja vos n'he mort un a cada un, de poi".

Fins quan vares anar a escola amb ell?

Més o manco fins a deu anys, després ja vaig començar a fer feina. —Com el que no diu res, en Bernat afegeix— A deu anys ja vaig acabar sa carrera.

De més gran vares anar a escola, els vespres?

Sí. De grandet, d'hivern, anàvem a repàs amb en Bernadí "Minyè", que era es saig. Era un home des sabuts que llavors hi havia a Mancor. Anàvem a repàs, però tot era qüestió de matemàtiques, problemes, comptes... Anàvem a ca seva en es carrer des Fang. Li pagàvem tres duros cada mes.

Vares fer la primera comunió als set o deu anys?

Ses dues vegades, a set i a deu. Sa solemne era en es deu.

Recordes alguns al·lots o nines que combragaren amb tu?

Na Paca de can Quint, na Teresa de cas Ferrer, na Paca de can Bernat, que per cert, va néixer sa mateixa nit que jo, només hi va haver dues hores de diferència.

Vàreu tenir a ca teva problemes de subsistència en temps de la república, la guerra o en els anys de la postguerra?

Es tords volaven baixos. Però vàrem tenir molta sort perquè hi va haver uns anys que férem molt d'oli a Biniarroí —ara tot està abandonat—. Mu mare i sa tia, sa mare d'en Felip, se n'anaven a les cinc des matí cap a sa Pobla, a peu amb ses some-res, pes camí de Son Fuster. Allà anaven pels horts i canviaven oli per patates, moniatos o mongetes. Tornaven es vespre, a les fosques, i noltros anà-rem a sortir-los a camí.

Acompanyat dels seus pares, camí de l'altar

Quan vares ser més jove, quines diversions hi ha-
via?

A Mancor no hi havia cine. Llavors posaren cine que el duia "en Pruna". Jo hi vaig anar algunes vegades, però ja vaig conèixer sa meva dona i anava més a Selva a festejar. A Mancor feien ses verbenes de sant Joan i es balls de carnaval.

En Jaume de s'Hort, quan li férem l'entrevista per la nostra revista ens contà que ell i tu anàveu ple-
gats a festejar a Selva i que un dia de mal temps ho
passàreu malament?

Sí, va ser dia dos de febrer de 1964. Era en dijous. Jo encara feia feina a can Guixa i feia un bon fred

*aquell dia; no hi volia anar a festejar. En Jaume em digué que hi aniríem amb sa moto. Vàrem par-
tir i quan arribàvem a Selva, devora on ara hi ha
es restaurant Foc i caliu, li vaig dir: "te pots atu-
rar, jo pujaré a peu". Vaig arribar a ca sa meva
al-lota i no podíem xerrar de fred. Quan vàrem
haver sopat mos n'anàrem a passar sa vetlada a
can Brunet. Tenien un fill i una filla i mos férem
molt amics. Era brigada de sa guàrdia civil. Quan
vàrem sortir de vetlar, eren prop de les dotze de sa
nit, trobàrem molta neu en es carrer. Vaig anar a
ca s'al-lota d'en Jaume, que era allà on ara viu, a
sa placeta de Son Vic. Els vaig trobar que passa-
ven el rosari i li vaig dir: "Jaume, jo me'n vaig a
peu". Mos n'anàrem a peu i deixàrem sa moto.*

Vares festejar molts anys?

Sí, vuit anys i mig.

Quan vos casàreu?

Dia 8 de juny del 1959.

Què nomia la teva dona?

Aina Reus Palou, era de Selva.

El dia de noces amb els seus pares

Quants fills heu tengut?

Dues filles i un fill. Na Francisca és sa major, na Maria és sa segona i en Tomeu és es petit.

I quants de nets?

En tenim sis. Na Francisca té es major en Joan i una nina que nom Aina. Na Maria té dos nins un que nom Marc Bernat i s'altre Jaume. I en Tomeu té dues nines, n'Aina i na Xisca.

Vares fer es servici?

No el vaig fer, però vull explicar-te lo que va passar. Quan mos havien de posar en caixa, com deien, a Mancor hi havia un secretari que nomia Sebastià i estava devers ca sa tia Polònia. Em va demanar si tenia cap motiu que al·legar per no fer es servici. Jo li vaig dir que mun pare era seixantí. Ell digué: "Pots dir lo que vulguis, però es servici l'hauràs de fer". Jo li vaig dir que ja en tornariem a parlar. No record qui era que em va enviar a s'ajuntament d'Inca a parlar amb una persona que feia feina allà, no record què nomia. Jo li vaig explicar lo que me passava. Ell va mirar s'edat de mun pare i em digué que sortiria des servici perquè mun pare era seixantí. Vaig sortir des servici, no el vaig fer. Un dia em vaig trobar amb so secretari i li vaig dir: "vostè me deia que faria es

servici, però he tengut més collons jo que vostè i ja no faré es servici".

Recordes qualque cosa de D. Miquel Barraqueta?

Sí. Me recorda quan estudiava de capellà, quan el varen ordenar de capellà i quan va dir sa primera missa. Es dia que va dir missa va convidar tot es poble. Varen fer tot es refresc amb pastissers que vengueren de fora, a ca ses monges. En Tomeu de sa botiga nova i jo tot lo dia vàrem estar voltant per allà, espipellant i menjant, mos ne lleparrem es dits.

Parlem ara un poc de la teva vida laboral. On començares a fer feina?

Vaig anar a Biniatzent a coir garroves, ametles i olives. Quan va acabar sa temporada vaig passar a Son Nadal, a Biniarroí. Abans ho duia l'amo en Vellaco i després ho va dur son pare d'en Biel Fiol. Allà vaig començar a fer clots que tenien quatre pams de fondària per quatre d'amplària. Allà també vaig coir ametles, garroves i oliva.

Quan a Son Nadal me digueren que no me necessitaven, vaig anar a can Bernadí "Xantis", a ses Veles, que era de don Pep, es metge, situat part damunt Biniarroí. Vaig fer feina allà amb l'amo en Bernadí i es seu fill, també Bernadí, que va morir no fa molt.

S'any que va venir davant, vàrem començar a coir oliva a can Pau Carro amb el tio Miquel i sa tia Polònia. Coiem de sol a sol. A vegades mos donaven lo que dèiem escarada. Es cavespre, mos deien, "Au, en haver fet quatre paners vos ne podreu anar". Quan ja acabàvem mos posàvem a cantar: "Santa Maria, jo me n'aniria, mare de Déu amb so paner meu, ara i en l'hora, trob que ja és hora, amén Jesús, no en vull fer pus".

Fins aquell moment sempre la feina, com has conatat, va ser en el camp, feina agrícola. Què feres després?

Després vaig anar a fer feina a can Pelat, devora sa plaça des toros d'Inca, que feien material de construcció. Allà vaig aprendre a fer toves d'aquelles vermelles. Érem tres persones que en fèiem. Més endavant se va estrènyer molt sa venda de teules —eren molt cares en aquell temps—; teníem es magatzem ple. Per això vàrem passar amb sos picapedrers, i no va passar molt de temps que ja va mancabar sa feina de picapedrer i mos varen “despedir”. Jo encara era jovenet.

Què feres després, on anares?

Em digueren si volia anar a fer feina a Lluc, a can Pontico. Hi vaig anar i allà hi vaig fer nou mesos de feina. Només davallava cada quinze dies. Davallava es dissabte, després d'haver dinat i pujava es dilluns dematí, sempre a peu des de Mancor.

Allà també hi feien feina en Joan “Biniarroier”, l'amo en Jaume d'Inca, l'amo en Perico Ferrà i un de Selva que li deien en Jaume “Panada”. Jo les duia es berenar i es dinar en es tall; feia quatre cosetes, lo que me manava es majoral. Guanyava nou pessetes. Quan varen haver acabat d'exsecallar, l'amo em va dir: “Digues a ton pare que ara només et podem donar set pessetes”. Ho vaig dir a mun pare i em digué: “Per guanyar set pessetes a Lluc, les pots guanyar per Mancor”. Vaig davallar de Lluc.

Vares continuar fent feina en es camp?

No. Vaig passar a fer de forneret a Inca, a un forn des carrer de s'estació, a can Tomeu des Central, a un cantó devora es bar Cristal. Repartia pa, panets, ensaïmades amb sa bicicleta. Allà només me donaven dinar, anava a sopar a ca nostra i molts de dies eren les deu des vespre i encara me tenien fermat. Cobrava quinze duros cada mes.

Sa meva tia Catalina, una germana de mu mare que vivia a Inca, trobava que no havia de fer aquella vida de feina. Ella era s'encarregada de sa fàbrica de can Gelabert i Beltran i el tio Joan era

s'encarregat de sa sola. Ells me posaren a fer feina allà. Guanyava vint-i-sis duros cada setmana.

No va acabar aquí sa història. Es meu cunyat, en Pep Forneret, feia feina a can Guixa i em digué que si hi volia anar necessitaven personal i que me donarien més que lo que guanyava; —jo ja festajava— i per altra part ja coneixia sa feina que se feia en es forn. Vaig anar a xerrar amb so senyor, amb en Jaume, i m'acceptaren. Em donaven trenta duros cada setmana. Allà vaig aguantar fins després d'haver-mos casat.

Amb un germà seu a ca seva, a Biniarroier

Continuares molt de temps a can Guixa?

Va venir a cercar-me en Biel “Cavil-la” per anar a fer feina altra cop a can Pelat, ell hi feia feina. En Francisco i tots es de can Pelat me coneixien. Vaig anar a xerrar amb en Francisco i em digué que me donarien vuit pessetes s'hora ses vuit hores i ses de més de vuit a nou pessetes. Vaig començar allà i sa primera setmana vaig guanyar més de 600 pessetes. Llavors en Biel i jo agafàrem s'esmolar a escarada i fèiem tretze hores de feina cada dia.

No feres feina a altres llocs?

Sí. Degut a sa feina me vaig fer mal a s'esquena. Fèiem esforços manejant escalons grossos, xemeieies, rentadors, etc. Anàrem a sa consulta des metge, en Pedro, es fill de don Pep. Quan va veure lo que tenia, em digué: “Bernat, has de canviar de

feina, i si menes cotxe has d'estar ben assegut, com un quatre, i has de dormir a damunt posts". Llavors ja guanyàvem 1.500 i 2.000 pessetes cada setmana.

Així i tot vaig creure es metge i vaig començar a fer feina a Yanko. Va venir un company meu, que nomia Toni, que sa mare li havia dit que jo no estava bé i no podia fer sa feina que feia. Em digué si volia anar a Yanko. Jo vaig dir que primer volia saber què havia de guanyar i volia estar assegurat de segona. Jo vull guanyar 2.000 pessetes i assegurat de segona.

Vaig fer denou anys i mig de feina allà. Després me vaig retirar, vaig anar a demanar per passar en es "paro". Me donaren 650.000 pessetes i me posaren dos anys en es "paro" i als 62 anys me vaig retirar.

Si haguéssim de fer un resum del teu temps de feina des dels 11 als 62 anys, podem dir que la teva vida de treball ha girat entorn dels ambients professionals següents: feina de camper, feina a forns de pa i pastisseria, feina a materials de construcció i feina a fàbriques de sabates.

M'interessa ara aprofundir un poquet més en el tema de Biniarroí. Ens podries parlar de ses esllavissades, que la gent deia que Biniarroí havia corregut, fet que va succeir l'any 1943, què va passar? Era dia 11 de març de l'any 1943. Noltros vivíem allà dalt, però no hi érem aquell dia. S'havia casat un viudo amb una viuda que vivien devora can Juanito al carrer de sa Vileta. Sa festa que noltros, ets al-lots, fèiem era anar a tocar corns i picarols perquè s'havia casat un viudo. Noltros estàvem tocant picarols quan vengué na Paca, sa meva germana major, i em digué: "Bernat, Biniarroí diuen que corr..." Deixàrem es corns i mos n'anàrem cap en es pont de sa Font Garrover — està al camí que va cap a Biniarroí i cap a santa Llúcia—, miràrem a Biniarroí i no vàrem veure

res. Va resultar que s'aigua que donava sa font era tan abundant que prenia a rost per avall. Tota sa brutor, arbres, pedres, terra, tot lo que se'n va dur va pegar dins s'hort de Son Nadal.

En el portal d'entrada a ca seva, Biniarroí

M'han contat que teníeu una òliba a Biniarroí que convivia amb vosaltres a ca vostra. És veritat?

Sí. Mun pare la mos va dur de Biniatzent. Feia xiss, xiss... li va tallar ses ungles perquè no mos rapinyàs, la teníem per dins sa casa, li donàvem menjar. Quan mos hi acostàvem, sa tirava d'esquenar i feia xiss, xiss ..., com si mos volgués envestir. La tenguérem més de mig any. Un bon dia va prendre es vol i no la tornàrem veure pus.

Què contràveu allà dalt?

A lo que dèiem ses marjades hi sembràvem ordi, blat o civada, era molt bona terra.

I l'aigua la dúieu de la font?

Cada dia, anàvem a cercar aigua fresca a sa font a s'hora de dinar i sopar. També anàvem a cercar

aigua per rentar dins un cossi. Fèiem foc a un fogó de pedra; posàvem sa caldera damunt i dedins hi posàvem una bossa de cendra i feia lleixivada. Des sabó que feia mun pare des baixos de s'oli, omplíem botelles i era com a lleixivet. Per passar sa roba anàvem a sa font.

El matrimoni amb els nets formant un preciós ramell

En aquell temps encara hi havia l'església allà dalt?

L'església jo l'he vista sencera, però ja estava molt deteriorada. Varen davallar d'allà dalt un sant Vicenç Ferrer "que treia aigua amb un paner i no en vessava cap gota". El varen davallar en Toni de santa Llúcia, un germà de l'amo en Juani-to, i mun pare.

Allà d'alt no teníeu moltes de comoditats ni massa recursos?

Hi havia moltes boques a mantenir, però teníem molta fruita, cireres, albercocs, melicotons, nispros... En lloc de menjar una llesca cadascú en menjàvem mitja perhom.

D'allà dalt devíeu veure els avions en temps de la guerra?

Jo era molt petit, vaig néixer el 1931 i això era el 37-38. Sí que els vèiem que volaven, però no hi havia massa informació de lo que era allò. Varen

dir que a Inca havien tirat bombes en es carrer major, però no havien ferit a ningú. Més endavant, un dia varen avisar a Mancor que hi hauria bombardejos i molta gent de Mancor va pujar a Bini-arroi. Allà dalt, de damunt sa placeta de can Llobera, vèiem ets avions que bombardejaven damunt

Palma. Sa tia Maria, sa des Trapenso, va quedar a jeure allà dalt, no se'n va anar i de nit va caure es pinte de sa cuina i va fer un renou que mos pensàvem que era una bomba.

En Tomeu, el teu fill, em contà que el seu padrí Tomeu, que era ton pare, va fer feina a sa Casa d'Amunt, quan era?

Sí, això era abans d'anar a Biniatzent i hi va fer feina bastant de temps. Guanyava un duro cada dia, però després l'amo en Felip de Binatzent li va dir si volia anar a fer feina amb ell

i li danaren nou pessetes cada dia.

Tu, de petit, no hi anares a sa Casa d'Amunt a collir ametles o garroves?

No, jo vaig anar a coir oliva a Biniatzent i a Bini-arroi a ca sa tia Polònia.

En Tomeu de cas Tauler, en Toni de santa Llúcia i en Jaume de ca sa Ferrarica, que eren fadrins, compraren s'esplet de Son Nadal i es de can Massip. Un tall de dones de Mancor coien a Son Nadal i unes al·lotes, que vengueren de Sineu, coien a can Massip. Jo anava amb elles i feia de traginer amb ses someres. Es diumenges si volíem anar a coir oliva hi podíem anar. Hi anàvem na Paca i jo, podíem coir ses solades que volíem. Ses sineveres no hi anaven perquè es diumenge venien a veure-les sa seva família ja que no se n'anaven a Sineu de tot s'hivern; només un pic per sant Tomàs que era fira a Sineu. Mos donaven nou pessetes es sac. Per omplir un sac eren necessaris 21 paners.

Tots els membres de la família

Bé, ara ja no et volem molestar més. Només unes preguntes sobre Mancor, el teu poble. Com veus Mancor avui comparat en quan eres petit?

Molt canviat, no pareix Mancor de quan jo era al·lot. Record que davant cas Puput, llavors era can Tià, passava una síquia que en es seu costats hi havia unes pedres molt grosses, no podia passar un cotxe per enlloc, perquè pegaven en terra, hi passaven només es carros. Jo he conegut que a Mancor només hi havia es cotxe des metge, es de l'amo en Toni "Xisquetó", es des capellans i es de cas Miet.

Per acabar, Bernat, tu saps que l'entrevista sortirà a la revista Montaura del teu poble. Posam ara la revista a la teva disposició perquè diguis a la gent del teu poble el que vulguis.

Sempre m'he sentit mancorí, per tot allà on he passat. M'agrada molt estar a Selva, perquè me vaig casar a Selva —en Bernat s'emociona perquè recorda moltes coses—. Mancor sempre m'ha estirat, darrerament venia molt a veure sa meva tia Antònia, que va morir.

I al jovent d'avui què li diries?

Hi ha hagut molt de canvi des des meu temps a ara. Hi ha malcriadesa, gamberrisme. Per anar a escola, estant fins i tot molt a prop, els acompanyen amb so cotxe. Ben aviat tenen mòbil i tauletes i noltros si vollem telefonar havíem d'anar a Inca.

Agraïm a en Bernat que ens hagi atès i contat tan-

tes coses. És un arxiu ambulat. Se'n recorda de tot, té una memòria prodigiosa. Sap les dates del naixement dels seus fills i l'edat de tots els seus nets. En Biel Pocoví fa unes fotografies, algunes de les quals acompanyen l'escrit.

Abans de deixar en Bernat, ens recita tres estrofes d'unes gloses sobre l'esllavisada de Biniarroí.

*Biniarroí se'n venia
a vista de molta gent.*

*Nostre amo estava patent
abaix de Santa Llúcia.*

*Es dotze de març passava
—era l'any quaranta-tres—
que Biniarroí va ser pres
per s'aigo i davallada
i l'amo en Marranxo estava
aplastat com un marès.*

*Santa Llúcia morena
està damunt un serral
i Mancor dins un fondal
i en ploure tot s'hi anega.*

Jaume Gual Mora

PARRÒQUIA DE SANT JOAN BAPTISTA DE MANCOR

El calendari de festes patronals de la nostra unitat de pastoral comença amb Sant Joan Baptista, patró de Mancor, i acaba amb Sta. Tecla de Biniamar. Passat aquestes festes tornam a començar el que podríem anomenar “la dolcesa dels dies iguals”. És moment de repassar les notícies que han marcat, a la nostra comunitat parroquial, els mesos d'estiu.

175 anys del nostre Temple Parroquial

El 27 d'agost de 1843 es va beneir l'actual Església de Mancor de la Vall. Enguany s'acompleixen 175 anys d'aquest esdeveniment i, des de la parròquia, hem organitzat tota una sèrie d'activitats per celebrar-ho.

El dissabte 25 d'agost vàrem celebrar la missa d'Aniversari, presidida per Monsenyor Antoni Vadell, bisbe auxiliar de Barcelona i antic rector de la nostra parròquia. L'avinentesa es va donar perquè ell estava de vacances a Mallorca, i es va voler fer present en aquesta data senyalada. Després de l'eucaristia en Biel Fiol, historiador del nostre poble, va fer una petita conferència contant les peripècies i les anècdotes de la construcció del temple.

Els propers esdeveniments vinculats al 175è aniversari, programats per la parròquia, són:

- Dinar benèfic i de germanor, en benefici de les obres parroquials, que tindrà lloc al Casal de Cultura el diumenge 7 d'octubre al migdia (a la publicació d'aquest article ja s'haurà fet aquesta activitat).
- Concert del Antics Blavets de Lluc, el dissabte 27 d'octubre a les 18'00 h.
- Conferència de D. Biel Fiol, historiador del poble, sobre el procés de construcció de l'actual temple parroquial.
- Celebració eucarística d'acció de gràcies,

presidida pel Bisbe de Mallorca, Monsenyor Sebastià Taltavull i Anglada, el diumenge 28 d'octubre a les 12'00 h. Serà la primera vegada que el nostre bisbe, des de que va prendre possessió de la diòcesi —ara fa quasi un any— visita la nostra parròquia.

Amb motiu d'aquesta efemèride s'han fet també uns clauers commemoratius, que posarem a la venda. El benefici el sumarem al racó destinat a les obres parroquials.

Obres i millores

A la restauració del ric patrimoni pictòric de la nostra parròquia, tasca que es va fent poc a poc, però de manera contínua, hi hem d'afegir algunes millores al nostre temple parroquial. S'ha canviat el sistema d'enllumenat, incorporant la tecnologia LED, més ecològica i eficient. Amb aquesta millora es baixa considerablement el consum d'electricitat, adaptant a la corrent contractada, evitant així les apagades de llum que hem patit en diverses ocasi-

ons. Hem d'agrair a Francisco Martorell, fill del nostre poble i president d'Asima, que ens ha regalat els focus que hem posat, i ens continua assessorant en l'ajustament de la nova il·luminació.

Aprofitant les obres de l'enlluemenat, s'ha repintat un tros de la volta de l'església, que s'estava descrostant.

Finalment també s'ha restaurat el sagrari, dorant-lo de bell nou.

Inici de la catequesi de primera comunió

Acabat l'estiu també comença el ritme normal de la parròquia. Iniciam un altre curs de la catequesi de primera comunió. Els nins de primer any de Mancor i Caimari faran la catequesi els dissabtes a Mancor, mentre que els que fan segon any la faran a Caimari.

L'equip de preveres i diaques

Aquest curs comença amb la incorporació plena de Mn. Baltasar Morell al nostre equip de preveres. Va rebre l'ordenació presbiteral el dia de Sant Joan a la Catedral de Mallorca, de mans del bisbe Sebastià. Des de la festa de l'Epifania estava exercint de diaca, junt amb els diaques permanents Mn. Rafel i Mn. Roger. Així es converteix, junt amb el nostre rector, Mn. Carles, i un servidor, amb el tercer prevere de la nostra unitat.

Es dona també un relleu: Mn. Ricardo Mejía, vicari de les nostres parròquies que estava preparant el doctorat en filosofia, ha estat nomenat rector de Son Sardina i Establiments. El 14 de juny obtenia el doctorat en filosofia per la Universitat de Salamanca amb la qualificació d'Excel·lent Cum Laude, i el nomenament de la seva tesi doctoral al Premi Extraordinari de Doctorat. El passat 22 de setembre, a Santa Maria la Major d'Inca, va celebrar la seva missa de comiat i el 30 del mateix mes assumia com a rector les parròquies de Son Sardina i Establiments.

Vicenç Miró Morey

DE TOT UN POC ... COSES DE CA NOSTRA

QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY

Mes d'octubre

És el desè mes de l'any en el calendari gregorià i té 31 dies; el nom li ve per mor d'haver estat el vuitè mes del calendari romà. Aquest és un mes trist i pobre de costums festius. És el moment de la sembra *"Quan l'octubre és arribat, sembra el sègol, l'ordi i el blat"*. També és un mal mes per a la pesca ja que acostumen a regnar els vents pitjors per a la mar (el xaloc i el mitjorn), i solen dur pluges i temporals forts: *"Xaloc i mitjorn, la fi del món"*. Antigament, dia 11 s'encenia el braser, tant si feia fred com no; i també era el dia d'estrenar la roba de tardor.

Maduren les darrers fruites de l'any: magranes, caquis, codonys, gíngols, serves i nesples, també es cullen les nous i els pinyons. Bon temps per sembrar arbres fruiters com el cirerer, la perera, la pomera i les figueres. S'acaba la collita de les garroves. Les saons d'octubre ajuden molt: amb el guaret fet i els adobs escampats. No saben si sortirà el "Cordó de sant Francesc"; un nigul ferotge que descarrega amb força. Aviat sortiran picornells i esclata-sangs.

Festes

Dia 4 és sant Francesc. És el patró dels ecologistes, també dels pobres, dels comerciants, dels sastres i teixidors.

Dia 12 es commemora l'aparició de la Mare de Déu a sant Jaume sobre un pilar de marbre a la riba de l'Ebre.

Dia 15 és santa Teresa de Jesús, una religiosa carmelita i escriptora mística castellana del s. XVI.

Dia 18 és la festa de Sant Lluc, que enguany és en dijous.

El següent diumenge, dia 21 a Inca se celebrarà la primera fira.

Dia 21 és la festa de les Verges, antigament es feien serenates el vespre abans. A alguns indrets s'ha tornat reviscolar aquest costum.

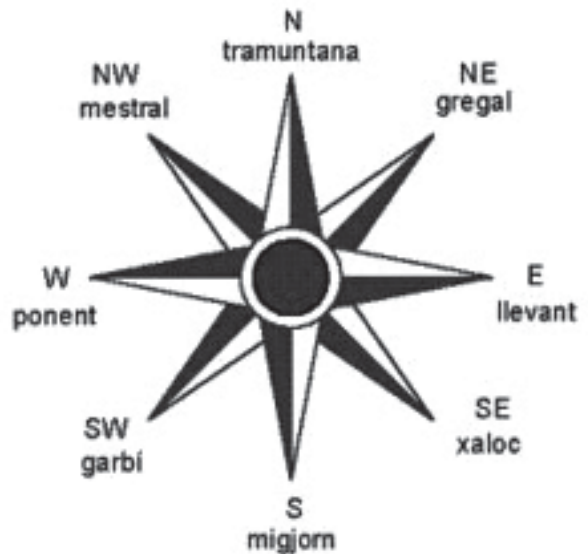
Llunes

Quart minvant, dia 2. Lluna nova, dia 9. Quart creixent, dia 16. Lluna plena, dia 24. Dia 31, el darrer dia del mes, torna entrar el minvant.

Encara s'està discutint si es canviarà l'hora o no. Si es fa serà la matinada del dissabte 27 d'octubre al diumenge 28 i retardarem el rellotge una hora de les 3 a les 2.

Refranys

"Octubre finit, mor la mosca i el mosquit". "L'octubre fred, mata el cuquet". "Quan l'octubre va a la fi, tords i guatlles són aquí". "Si per l'octubre, vas a la muntanya a passejar molts ocells veuràs passar".

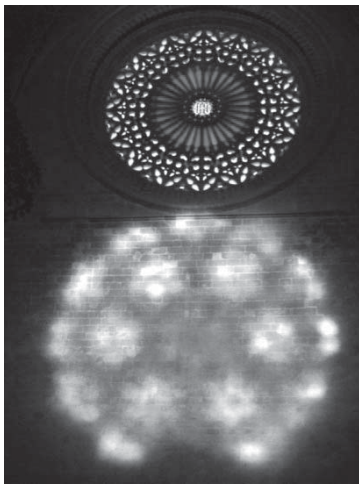

Novembre

Marca un període de trànsit entre la tardor i l'hivern. *"Novembre acabat, hivern començat"*. El nom li ve del calendari romà, que començava a comptar a partir del març. Els anglosaxons l'anomenen "mes de la sang" per al·lusió al costum de matar —per sant Martí— els porcs, la carn dels quals, salada, adobada o embotida, es consumia durant l'hivern. El dia s'escurça, es fa fosc aviat; és la tardor, freda i trista, dels arbres despullats; la natura té aspecte de mort aparent. A mitjan novembre, l'estiuet de sant Martí, que es dia 11, el temps dona una treva perquè els sembrats puguin arrelar i es puguin fer matances *"Per sant Martí, mata el porc i enceta el vi"*.

Festes

Dia 3 és sant Martí de Porres, és el patró dels barbers i perruquers.

El dia 11 és sant Martí de Tours, que és el patró dels fariners. Aquest dia, l'11 de l'11, la cita és a la Seu de Mallorca per observar el Vuit de la Seu, conformat per la conjunció de les dues rosasses de la basílica a l'interior de la façana principal, que forma el número vuit.

Dia 15 enguany serà el Dijous Bo, una de les Fires més grans, preparades i viscudes de Mallorca. Antigament esdevenia la fita per a tota la comarca; s'hi acabaven de comprar les eines necessàries per encaminar la tasca del camp, i els animals, i es feien les compra-ventes de tot tipus d'ormetjos.

Dia 22 és santa Cecília, patrona de la música i dels músics.

Dia 25 és santa Catalina d'Alexandria, verge i màrtir. Al calendari hi trobam

Vuit de la Seu altres Catalines, la nostra santa mallorquina, santa Catalina Tomàs (28 de juliol), i santa Catalina de Siena (29 d'abril).

Dia 27 és la festa del beat Ramon Llull.

Dia 31 és sant Andreu, un dels apòstols de Jesús.

Llunes

Lluna nova, dia 7. Quart creixent, dia 15.

Lluna plena, dia 23. Quart minvant, dia 30.

Refranys

"Novembre humit et farà ric". "A primers de novembre, el teu foc ja el pots encendre". "Al novembre, castanyes". "Novembre, ditzós sereu, que entreu per Tots Sants i sortiu per Sant Andreu".

Desembre

Com aquell que no vol, ja som al darrer mes de l'any. Quan l'any començava pel març, per la primavera, aquest era el desè mes: december. Fred, gelades i nevades, temps de vent. Comença l'hivern, amb el

Plaça de l'Ajuntament d'Inca

solstici, el temps més fosc de l'any, els dies més curts i les nits més llargues. Venen a hivernar ocells de països freds: estornell, pit-roig; les orenetes migren a llocs més temperats. Es caça la llebre, el tord i el tudó. La lluna de desembre és la millor per tallar fusta per a arades i màncs d'aixades perquè la fusta tallada en Advent no es corca

Festes

Dia 4 és santa Bàrbara, advocada de les tempestes. *“Només pensa en santa Bàrbara quan fa llamps i trons”*.

Dia 6, festa de sant Nicolau, comença el cicle nadalenc.

Dia 8 és la Puríssima, festa de la Immaculada. És la patrona d'Espanya i de les forces d'infanteria de l'exèrcit espanyol. L'any 1643 fou declarada Patrona de Mallorca.

Dia 13 és santa Llúcia, patrona del mal de vista.

Dia 24 Nit de Nadal i dia 25 Festa de Nadal.

Dia 26 és la festa de sant Esteve, la mitjana festa deim a Mallorca.

Dia 31 celebrarem la Nit de Cap d'Any. Temps de pronòstics, auguris i estrenes per a l'any nou.

Llunes

Lluna nova, dia 7. Quart Creixent, dia 15. Lluna plena, dia 22. Quart minvant, dia 29.

El dia de sant Tomàs, dia 21, a les 23, 23, entrarà el solstici d'hivern, començarà l'hivern. Els raigs del sol arriben a la seva màxima obliqüitat.

Refranys

“Pel desembre, el fred o el vent fan tremolar el més valent”. “Al desembre i al gener, cerca sempre un bon recer”. “Darrera un desembre plujós, ve un gener polsós”.

LA NOSTRA LLENGUA

Refranys populars: *“Per santa Llúcia, un pas de puça, per Nadal, un pas de pardal, per sant Esteve, un pas de llebre”*.

Aquest refrany s'inscriu en el cicle de l'allargament del dia. Els estudiosos el relacionen amb santa Llúcia, ja que per aquestes dates podem començar a observar que el dia creix.

Són quatre frases que cadascuna es pot considerar un refrany que, depenent dels indrets i llocs on es recorda o recull, s'allarguen o escurcen amb més o menys elements. Tant és així que cada un dels seus membres ha arribat a funcionar com un refrany independent dels altres.

I ara ens demanam: com pot ser que per Santa Llúcia, que s'escau el 13 de desembre, el refranyer comenci a creure que el dia s'allarga?

El refranyer és elàstic, una mica mentider, i que es fa venir les coses al seu terreny com li interessa i quan li convé. Però en aquest cas no és així i hi podem trobar alguna explicació, pensant amb l'antiguitat del refrany, anterior a la reforma gregoriana del calendari, el 1478. El calendari meteorològic s'havia anat desfasant respecte a l'astrològic. Es va resoldre aquest desfasament llevant d'un cop deu dies del

calendari. Per tant el 13 va passar a ser el 23 i va ser després, quan realment, passat el solstici d'hivern, el dia es començava a allargar.

Una frase feta: *"Tenir es cap fet un olla de caragols".*

Vol dir que tenim el cap molt confús, que no hi veim de cap bolla. Aquesta comparació amb una olla de caragols es fa perquè se suposa que dins una olla aquests animals es mouen amb desordre i desgavell. A través d'una confusió material, donam entenent una confusió mental.

Es diu, precisament, de caragols perquè dins una olla rares vegades hi ha multitud d'animals que en un moment determinat poden ésser vius.

La paraula "caragol" és la més estesa en tot el territori de parla catalana, però n'hi ha una altra: "cargol" que diuen sobretot a Barcelona. Tots dos mots són correctes.

Usos lingüístics: *"Servei" / "servici".*

Es tracta de dues formes igualment catalanes, igualment antigues i igualment vives modernament per tot el territori. El Diccionari Català-Valencià-Balear posa l'entrada **servei** o **servici** i documenta les dues formes amb frases d'autors de totes les èpoques i de totes les terres catalanes. A l'apartat de transcripció fonètica, dona les diferents pronúncies de **servei** i de **servici** a tot el territori català, sense excepció, i a l'apartat de l'etimologia diu: "Del llatí **servitiu**, mateix significat. La forma **servei** representa l'evolució popular del mot, i la forma **servici** és un llatanisme (no un castellanisme) que ja apareix documentat en català en el segle XI".

Amb dos exemples ho entendrem millor: *"Aquesta eina m'ha fet un bon servei"* i *"aquest al·lot fa es servici"*. Hem de saber que les dues formes són ben nostres, i aptes per a tots els registres, de manera que cadascú en pot fer l'ús que vulgui.

L'ANY 2018 ES COMPLEIXEN ELS 25 ANYS DE LA MORT DE JOSEP MARIA LLOMPART.

ENTITATS CULTURALS I EL MATEIX GOVERN DE LES ILLES BALEARS, AL LLARG DE L'ANY, HAN ORGANITZAT TOT UN SEQUIT D'ACTIVITATS EN HOMENATGE A UN DELS NOSTRES GRANS HOMES DE PAÍS.

GRÀCIES, LLOMPART

Jaume Gual Mora

Bibliografia:

MOLL MARQUÈS, Aina. *Línia directa amb la campanya de Normalització Lingüística*, III. Documenta Balear, s.a. Palma 1993.

MARÍN, Carles. *Els refranys i les frases fetes*. Editorial Moll, Palma 2006.

PÀMIES, Víctor i PALOU, Jordi. *Els 100 refranys més populars*. Cossetània Edicions, Valls 2002.

DE TU A TU... IMMA RODRÍGUEZ AMENGUAL

Va néixer el dia de Sant Pere de l'any 84 i sempre ha estat implicada en la vida social i festiva del poble, per aquest motiu tothom la coneix. Com que és una apassionada de la música i del ball, en moltes ocasions s'ha encarregat de les coreografies dels play-backs de l'esplai. Es mostra com una persona dinàmica, oberta i extrovertida, de posat senzill i agradable. Així mateix, es reconeix com una enamorada de la moda i de les noves tendències en art i moda. Des de fa una sèrie d'anys, treballa en una empresa de gestió i organització d'activitats esportives i de lleure.

Una cançó... No sé quina he de triar, perquè n'hi ha moltes que m'agraden. Realment n'hauria d'esmentar dues i per diferents motius. Totes dues varen sonar el dia de les meves noces: *England skies* i *Hymn for the weekend*. Amb la primera, el meu germà Joan em va acompanyar a l'altar; amb la segona, tots els convidats, ben emocionats, començarem la festa.

Una pel·lícula... És una relativament recent, *Un monstruo viene a verme*. Consider que ens ensenya a enfrontar-nos al dolor d'una malaltia i a acceptar-ne la veritat. Així mateix, aprofit per recomanar-la a qualsevol persona que passi per una situació similar.

Un llibre... Ho tenc clar! *El món blau, estima el teu caos*, de n'Albert Espinosa. Em va impactar el tema, sobretot perquè el vaig llegir en un moment personal delicat. Si agafes el missatge de la història, aprens a acceptar les decisions que el destí et té preparades.

Un color... Mint, seria un turquesa clar. Darrerament m'he enamorat d'aquest color.

Un animal... Qualsevol ocell. M'encantaria poder volar.

Una persona que admires... Sens dubte, ma mare, pel seu esperit de superació. Tot i les adversitats, ha continuat i continua endavant.

Un desig... Des d'un punt de vista general, ser feliç, perquè la felicitat t'ajuda a superar els obstacles en qualsevol estat de la vida. I des d'un punt de vista més concret, que el record del meu germà Joan perduri per sempre.

Un dia especial... El dia en què em vaig casar. Va ser únic i alhora molt trist. M'unia a la persona que més estim del món, acompanyada de tota la gent que forma part de la meua vida i que vol el millor per a mi. I el més trist, per raons més que òbvies.

Un nom d'home... Pau! Sempre m'ha agradat. De fet, el meu germà petit ho nom perquè jo ho vaig proposar.

Un nom de dona... El meu, Imma! No Maria Immaculada Concepció...

Un defecte... Som massa dormidora. M'encanta dormir; crec que això em fa perdre temps...

Una virtut... Pacient, però he reconèixer que no ho som amb totes les persones. Per tant, millor diré simpàtica, m'agrada fer cas a tothom i regalar-los un somriure.

Un lema... «Viu cada dia com si fos el darrer i no estiguis pendent de la vida dels altres».

El teu plat preferit... Com ma mare, ous estrellats amb patates fregides. És senzill i boníssim!

Què t'agrada de Mancor? Podria dir moltes qualitats positives del meu poble... És el lloc on he nascut, no m'imagín viure a una altra banda. Indubtablement la tranquil·litat i la calma que s'hi respiren són un privilegi.

Què no t'agrada de Mancor? No pots fer res d'amagat! Les notícies volen!

Qui t'agradaria que respongués aquest qüestionari? En Joan Pou. Durant un temps vàrem anar molt plegats, ara ja no ens veim tant. És una manera de recordar una època en què ens vàrem divertir molt.

Pere Perelló Vallori

PARES I ESCOLA: EL TÀNDEM PERFECTE

En el procés educatiu, les dues figures que més destaquen són la família on s'arrelen els primers vincles emocionals i els primers aprenentatges socials bàsics; i una vegada que l'infant està escolaritzat, és amb els docents amb qui passa gran part del dia i són ells els que li faciliten un desenvolupament integral i una formació contínua permanent. Els infants han de rebre d'aquestes dues figures una educació global, amb la qual puguin obtenir els coneixements i les habilitats necessaris per aconseguir autonomia i poder arreglar-se-les en el dia a dia i aconseguir un nivell de benestar.

Hi ha persones que pensen que la família és l'única font d'educació i altres que veuen l'escola com l'únic agent exclusiu. Però podem dir que, en la societat actual en què vivim, de cada vegada més ha anat guanyant força la perspectiva en la qual es relaciona l'escola amb la família, i totes dues tenen la mateixa importància.

Cadascú desenvolupava rols diferents. Entre les famílies i l'escola existeixen diversos tipus de participació, però el que hem de fer és intentar cercar un equilibri entre tots i tenir molt clar que les funcions i responsabilitats de cada institució són diferents, però s'ha de cercar el punt d'unió entre totes dues i complementar-se de manera que les aportacions d'ambdues parts siguin positives cap als infants.

MEMÒRIA HISTÒRICA, PAU Crespí VILLALONGA I EL SEU FILL NOFRE

El passat dia 11 d'agost, fou presentat a la sala d'actes de l'ajuntament d'Alaró "PAPERS TACATS - Causes franquistes a Alaró" dels autors Marçal Isern i Bartomeu Noguera que és el primer tom d'una sèrie que resumirà totes les causes incoades a alaroners per motius relacionats amb la guerra civil 1936-39. El títol fa referència a la portada que reproduïx una llibreta de notes tacada de sang que portava el batle d'Alaró Pere Rosselló Oliver quan fou assassinat a la matinada de dia 4 de desembre de 1936. Dita llibreta es guarda encara a l'arxiu militar de Palma a la sala d'objectes personals dels encausats, tacada amb sang de la víctima.

Encara que conté causes sobretot d'alaroners, hi ha un capítol dedicat a Pau Crespí Villalonga i al seu fill Nofre Crespí per haver-se trobat els seus cadàvers dins el terme d'Alaró i enterrats en el seu cementeri.

El capítol porta per títol "EN EL NOM DEL PARE I DEL FILL" i aquest és el seu contingut:

A les pàgines 75 i 76 els autors fan un resum del cas. Diuen que dia 20 d'octubre de 1936 dos soldats alaroners que venien d'Inca trobaren tres homes de Lloseta, que anaven a treballar a una fàbrica d'Alaró, estaven davant dos homes morts que no coneixien i que en arribar a Alaró informarien al jutge i a la Guàrdia Civil. Devers les 7,30 passaren per allà dos falangistes mancorins, Sebastià Darder Mateu i Bartomeu Amengual Ramonell, que digueren que anaven a Alaró perquè els havien informat que havien capturat a tres mancorins fugitius (Felip, Gabriel i Jaume Martorell) cosa que resultà falsa. Els dos falangistes identificaren, tot d'una, els morts per esser del seu poble. Hi ha la descripció del metge d'Alaró, Cristòfol Bordoy de l'estat dels cadàvers. Aquests foren portats al cementeri d'Alaró i enterrats a la fossa comuna.

A la pàgina 77 hi ha la reproducció fotogràfica de la portada de la causa i que diu:

CAUSA 1011 936

Crespi Villalonga Pablo

hallado muerto en la costa de Tofla en unión de su hijo Onofre Crespí

Juez Tte. D. Jaime Barceló

Inca

A la pàgina 78 hi ha la reproducció fotogràfica de l'ordre de la Comandància Militar d'Inca, datada a dia 20 d'octubre de 1936 dirigida a "D. Jaime Barceló, Teniente de Infanteria retirado. Juez instructor

eventual de la plaza de INCA”, dient-li que intrueixi l’oportuna causa per la mort de Pau Crespí i Onofre Crespí *"muertos por heridas producidas por arma de fuego"*, trobats a la costa de Tofla del terme municipal d'Alaró.

La pàgina 79 conté l'acta fotografiada de la Guardia Civil d'Alaró notificant la seva actuació, una vegada assabentats de la troballa de dos cadàvers en el terme municipal, en el punt conegut com Costa de Tofla.

La pàgina 80 conté la reproducció fotogràfica de la certificació del jutge municipal d'Alaró, Jaume Mas, de la defunció de Pau Crespí Villalonga, natural de Lloseta i vesí de Mancor del Valle, de 57 anys d'edat, fill de Ramon i Francisca.

A les pàgines 81 i 82 hi ha fotografiat un resum del jutge instructor Jaume Barceló de les actuacions i investigacions fetes.

A les pàgines 83 i 84 hi ha fotografiada part de la declaració davant el jutge instructor del cap de Falange de Mancor, Sebastià Darder Mateu. Declarà que s'havia trobat amb els morts perquè estaven en el camí més curt per anar a Alaró on es dirigien amb unió d'un altre falangista, Bartomeu Amengual Ramonell, per comprovar si era veritat la notícia que tenien de què havien detingut al quarter de la Guardia Civil de dit poble a tres mancorins fugitius i reclamats per les autoritats, notícia que resultà falsa.

La pàgina 85 conté el començament de la declaració de la segona esposa de Pau Crespí, de nom

Els tècnics de les exhumacions donen explicacions al públic present al cementeri d'Alaró

Tomasa Miralles Arbona, que no recordava exactament la seva edat, natural de Montuïri i vesina de Palma on exercia de venedora ambulat de fruites i verdures. No aportà cap dada interessant.

Finalment la pàgina 86 conté, reproduïda fotogràficament, la declaració de l'auditor de guerra, en data dia 2 de novembre de 1936, declarant el sobreseïment del cas, una vegada s'han fet les indagacions i no haver-se trobat els responsables dels assassinats de Pau i Nofre Crespí.

(Resumit per Gabriel Fiol Mateu)

AGRUPACIÓ FESTA PAGESA

Curs 2018-2019

ESCOLA DE BALL

DILLUNS A LES 18 HORES

Pels nins i nines entre 3 i 6 anys

DILLUNS A LES 19 HORES

Pels nins i nines entre 7 i 12 anys

DIMECRES A LES 19 HORES

Iniciació a partir de 12 anys en amunt

ELS ASSAJOS DE L'AGRUPACIÓ SERAN ELS DIMECRES A LES 20 HORES.

7 euros mensuals més la quota de soci (10 euros) a principi de curs.

A partir de l'1 d'octubre al local de la 3a edat del casal de cultura.

Per a més informació festapagesa@gmail.com o a l'ajuntament de Mancor de la Vall.

SETEMBRE DE 2018

L'agrupació Festa Pagesa va oferir una ballada popular dins el marc de la Fira de la cervesa organitzada per Llépols del llúpol.

ASSOCIACIÓ AMICS DE LA TERCERA EDAT

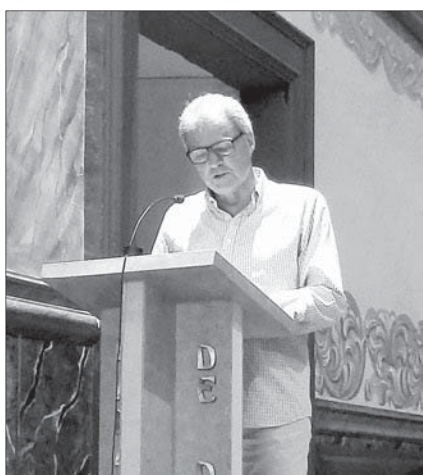
Activitats de tercer trimestre

Dia 7 de juliol, sopar a la fresca amb 55 persones. *Cuixes de pollastre amb guarnició al forn.*

Dia 21 de juliol, sopar a la fresca amb 65 persones. *Calamars farcits de carn.*

Dia 18 d'agost, sopar a la fresca amb 67 persones. *Pamboliada.*

Dia 1 de setembre, sopar a la fresca amb 70 persones. *Llom amb col.*

Pregó de les festes de sant Joan, llegit pel Secretari de l'Associació Biel Llobera, el dia de l'Homenatge a la Tercera Edat, ja que es va interrompre el dia 14 de juny passat a causa de l'atac de cor que va sofrir una cantaire de la coral dels Antics Blavets de Lluc.

ACTIVITATS DEL CENTRE DE DIA

El Centre de Dia de Mancor de la Vall és un centre d'estades diürnes per persones majors, que ofereix serveis d'acolliment i suport, amb finalitat terapèutica i rehabilitadora durant un determinat nombre d'hores al dia. Cada setmana hi ha un horari d'activitats programades i molt variades.

Durant el mes de setembre destacam dues activitats.

Excursió a Natura Parc

El dijous 27 de setembre i gràcies al finançament de la Caixa, varem anar d'excursió a Natura Parc. Una guia ens va anar explicant els animals que hi havia. Alguns d'ells són exòtics i estan molt lluny del que seria "ca seva". El per què havien arribat allà, quin és el seu habitat natural, d'on venien i per què havien acabat allà va ocupar gran part de l'explicació. D'altres animals eren ben coneguts per la majoria i ens feien recordar vivències de temps enrera.

Actualment hi ha un total de 10 persones usuàries al centre i totes varen poder gaudir d'aquesta sortida, acompanyades del personal del centre, voluntariat social de l'ajuntament i dels familiars que varen poder venir. Ha estat una molt bona experiència i de molt de plaer i goig per la gent gran.

Exposició a Mancor de l'Art

Les activitats lúdiques i les manualitats ens entretenen molt al centre i ens agraden, per això decidírem muntar una exposició amb una petita mostra de coses fetes amb les nostres mans. A edicions anterior ja hi havíem participat.

Com podeu veure hi ha varietat de productes, de tècniques utilitzades, però sobretot molta il·lusió.

Joana Maria Alba

ESPLAI S'ESTEL

Benvolguts amics! Com bé sabeu, el curs de la vida no s'atura per ningú, ni pels somiadors ni pels rics, ni pels més petits... L'estiu ens ofereix els darrers dies de calor intensa i els infants ja fa unes setmanes que han iniciat nou curs... i això, pels monitors de l'esplai, vol dir que s'apropa l'inici d'una nova etapa amb els nostres infants. Netejar les sales, buidar i pintar parets, programar, començar a pensar sortides, organitzar grups i monitors... més enllà d'acompanyar els infants en el transcurs de la seva infància, els monitors hem de posar-hi totes les nostres forces perquè surti de la millor manera.

Una de les coses que cal fer per iniciar un nou cicle és tancar les etapes anteriors, però abans de fer-ho convé mirar enrere per agafar forces i aprendre dels errors. És per això que en aquest número de la revista ens agradaria fer un repàs als dos campaments d'estiu.

Aquest estiu els joves han viscut el seu sisè campament! A vegades, et trobes tan a gust a un lloc que creus que val la pena repetir i per això vàrem voler tornar als Pirineus. Els dies varen passar volant perquè enguany havíem organitzat encara més activitats que el primer any.

Després d'agafar avió i autobús vàrem arribar al càmping L'Orri del Pallars (Lleida) que està just al costat del riu Noguera Pallaresa i ens permet nedar al riu sempre que volem (una sensació immillorable). Enguany vàrem voler incorporar una excursió a la muntanya i, després d'unes horetes camins amb unes bones pendents, vàrem sopar i dormir (alguns davall les estrelles) a un refugi totalment aïllat.

De les altres activitats ens agradaria destacar els 40 km de ràfting... 6 hores de descens pel riu que be segur que cap de nosaltres oblidarà... el paintball i la sortida a Portaventura.

Tot arriba al seu final.... i enguany ens toca dir adéu a un bon grapat dels nostres joves. Els monitors que hem tingut el gran plaer de compartir amb vosaltres aquesta etapa (una de les més importants de la vida) només volem desitjar-vos una cosa, que sigueu molt feliços i que sigueu capaços d'enfrontar-vos als

problemes de la vida de la millor forma, amb optimisme! Gràcies per tot el que ens heu ensenyat vosaltres, que esteim ben segurs que és molt més del que vos hem pogut ensenyar a vosaltres. “Que el camí sigui llarg, ple d’aventures, ple de coneixences”.

Pocs dies després de l’arribada del campament de joves ens va tocar tornar a agafar avió cap a la Colònia de Sant Pere. Un campament inoblidable, no només pel

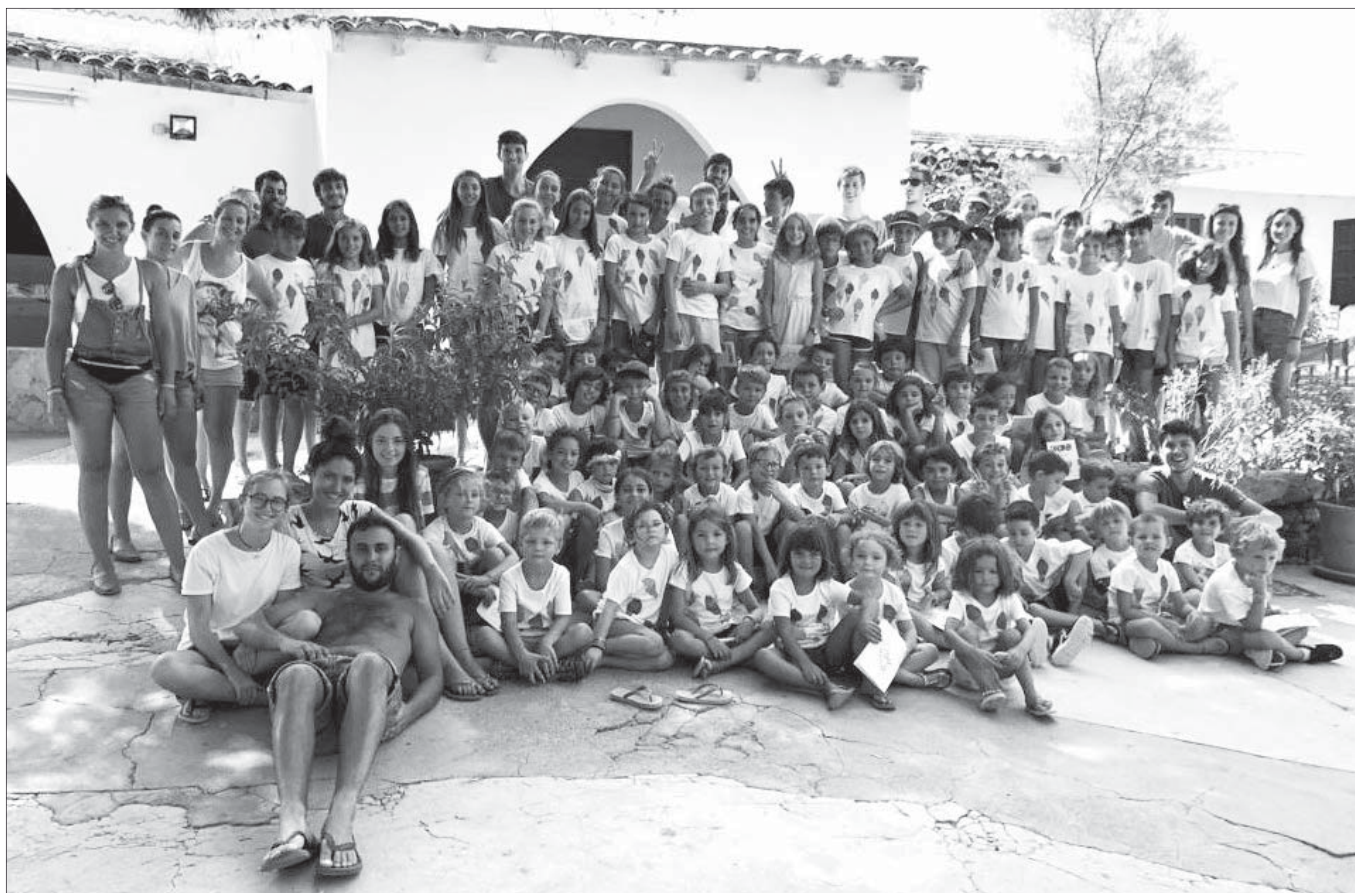
nombre de nins (quasi 90 infants... tot un rècord històric) sinó també per tot el que vàrem fer. Hi ha coses que no poden can-

viar als campaments, perquè ja no seria un campament... com els tallers de cuina, el cinema a la fresca, la gimcana nocturna i la

gimcana bruta, les escapades diàries a la platja (plenes d'anècdotes), les vetllades cantant cançons i llegint les cartes de la bústia, el gelat al port...

Enguany però, hem incorporat dues activitats adreçades als més grans que ja tenen ganes de viure més aventures, com per exemple la sortida en kayak per la badia d'Alcúdia i l'escapada "sorpresa" a Aqualand.

Ara només toca activar energies per fer que aquest curs sigui igual o millor que el passat. Vos esperam a tots dissabte dia 6 d'octubre!

Ja ha arribat l'hora d'apuntar-se a l'Esplai

Inscripcions 21 d'Octubre De 10:00h - 14:00h A les sales de l'Esplai al Casal de Cultura.	Què cal dur? 55€ + foto carnet + fotocòpia DNI + fotocòpia targeta sanitària	INICI DISSABTE 28 D'OCTUBRE
--	---	--

FEIM TRIBU

Tens infants? Plou, no podeu anar al parc i vols sortir de casa?

Vols compartir experiències i inquietuds amb altres pares?

Necessites un espai on anar a jugar amb altres infants?

A partir d'aquest mes d'**octubre** tens a la teva disponibilitat, matins i capvespres, el LOCAL FAMILIAR DE MANCOR. Un espai de trobada **gratuït i obert a tothom**, condicionat i segur on els infants acompanyats de les seves famílies puguin gaudir del joc amb altres infants. FEIM TRIBU amb la col·laboració de l'Ajuntament ha condicionat dues sales del primer pis del Teleclub amb aquesta finalitat.

Al local podem trobar **dos espais**:

* Una sala petita per un tipus de **joc tranquil** on hi ha joguines per al joc simbòlic, material de pintura, puzzles, material de construccions, teles, pissarra amb guixos, tipi, cuinetes, etc.

* Una sala dedicada al **joc psicomotriu lliure** on hi ha disponible material de psicomotricitat, coixins, matalassos, pilotes, objectes tous, rampes, etc.

A continuació detallem les **normes de l'espai** per al seu ús adequat i la bona

convivència de totes aquelles persones que participin:

- * Els usuaris informaran via Wassap el dia, hora i l'edat dels infants amb qui assisteixen al local i emplenaran el full de registre en arribar.
- * Cada família s'encarrega d'explicar a les seves criatures les **normes** de cada espai i, si cal, orientar els infants a l'espai segons el tipus de joc que estan duent a terme.
- * Tots els usuaris del local són responsables de **mantenir net** el local i tenir **cura del material** que hi ha disponible.
- * Si embrutem el terra o qualsevol superfície hi haurà disponible utensilis de **neteja** per fer-ho net (drap, granera, cubell, fregona, etc.)
- * El **material** de la sala (juguetes, puzzles, teles, material de psicomotricitat, etc.) ha de quedar **arraconat** abans de marxar. En el cas que hi hagi una incidència, ho deixarà per escrit i penjat al suro de de l'espai.
- * No deixarem escombraries a la sala, cada família es fa responsable d'**emportar-se els fems** que ha generat durant la seva estància.
- * Els **radiadors** s'apagaran abans de sortir de l'espai i les finestres hauran de quedar tancades.
- * El **material d'una sala no es pot portar a l'altra sala**, assegurant que a l'espai de psicomotricitat no entrin objectes durs.

- * Cada família usuària és responsable de la **seguretat i comportament** del seu infant i s'encarregarà de posar els **límits** que siguin necessaris per complir les normes de seguretat i convivència de cada espai.
- * Es tornarà a deixar la **clau** del local dins la caixa fort de l'entrada.

Esperam gaudir d'aquest espai ben aviat i fer TRIBU entre tots!

ASSOCIACIÓ GENT ACTIVA

Us presentam la nova Associació "Gent Activa", que ha nascut entre Mancor i Inca aquest any 2018 .

Un grup d'amics volia donar l'oportunitat a tots els socis que poguessin i puguin sorgir a compartir el temps, l'espai, les activitats i sobretot molta il·lusió i ganes de passar-ho bé i si és amb família millor .

La nostra filosofia és ballar, riure, jugar, fer esport, activar-nos pel dia a dia amb energia .

Vàrem començar donant l'activitat de "zumba" que aquest curs es diu "Ballam by Michele" al casal de cultura cada divendres .

A inici d'aquest any vàrem fer una excursió "Caimari-Lluc a peu" i berenàrem al restaurant can Gallet. Hi participàrem uns 30 socis .

Pel maig vàrem fer unes estades esportives familiars al Garden Hotel

Platja de Muro, on vàrem poder compartir amb les famílies diverses activitats (zumba, aquagym, senderisme, tallers ...). Hi varen participar unes 15 famílies.

A l'inici d'estiu es va fer una xerrada al casal del Consell a Inca, sobre alimentació des d'una visió holística i aquest any repetirem amb una altra xerrada però aquest pic a Mancor de la Vall.

Els mesos d'estiu vàrem estar donant "aquagym i aquazumba" a la piscina municipal de Mancor, cada dilluns i dimecres; vam tenir complet de persones assistents.

Aquest nou curs que comença l'octubre, seguirem fent les activitats:

Ballam by Michele, cada divendres al casal de cultura

Acond.físic, gym de manteniment, hit dimarts i dijous al 2n pis del Casal de Cultura.

Aquests dies estam programant l'agenda del curs 2018-2019. Tenim previst repetir la pujada a Lluc a peu des de Mancor; el cap de setmana familiar d'oci i esport; xerrades a Mancor i al Centre del Consell a Inca; tardeo+xocolatada; entre altres cosetes que anirem programant i informant.

Els interessats contacteu amb: **Michele: 627 41 25 11 - Ma. Antònia: 646 38 95 15**

ESCOLETA MONTAURA

Juliol, agost i setembre 2018

A la nostra escoleta, les famílies tenen un paper molt important i ens agrada compartir amb elles un dia fora de les nostres aules, per això, programam una sortida per acomiadar el curs. Enguany la sortida va ser a Palma AQUARIUM, vàrem gaudir d'un dia diferent.

Durant la darrera setmana de juny també varem fer una petita berenada amb el grup de 2-3 anys amb les seves famílies per acomiadar aquesta etapa.

Durant el mes de juliol feim una programació una mica més flexible, les rutines canvien ja que els horaris també són diferents, els dies són més llargs i els capvespres s'aprofiten molt més, sabem que els matins

costa més despertar-se i per aquest motiu les entrades s'allarguen un poquet més, habitualment començam el nostre dia al pati per aprofitar que el sol encara no es tan fort i intentam que durant aquest darrer mes les

activitats siguin més lúdiques. També aprofitam per fer jocs d'aigua i un dia a la setmana posam piscinetes i poalets amb aigua per passar el matí ben fresquets.

Dia 25 sant Jaume el nostre petit Jaume, ens va dur una coca per berenar, molts d'anys!

El mes d'agost, tancam per vacances.

Arriba setembre, un mes molt important per nosaltres ja que començam un nou curs i noves aventures. Durant els primers dies, totes les educadores aprofitam per organitzar els espais, revisar els materials, programar el mes de setembre, organitzar les noves incorporacions i estructurar l'adaptació, ja que és un període molt important.

Feim una primera reunió general amb les famílies per presentar el nou curs i tenir un primer contacte abans de començar les classes.

A poc a poc els dies van passant i els nins i nines comencen a conèixer-nos, a sentir-se segurs, nosaltres també intentam adaptar-nos als seus ritmes i a les seves necessitats.

Moltes gràcies a les famílies per la seva implicació.

ANIVERSARIS

!!! MOLTS D'ANYS !!!

MATEU BENNÁSSAR

JOAN LLOBERA

CEIP MONTAURA

Tot just estrenat el calendari escolar, el CEIP Montaura ja s'ha omplert del soroll càlid dels infants carregats d'il·lusions. I tot i que la calor sembla que es nega a donar-nos una treva, les aules han reviscolat impregnades de l'emoció d'una tornada ja desitjada per a molts.

Vos presentam els grups d'aquest curs:

3 anys

4 anys

5 anys

1r EP

2n EP

3r EP

4t EP

5è EP

6è EP

L'AJUNTAMENT HA CEDIT A LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

ELS TRES SOLARS PER FER L'ESCOLA NOVA

En el Plenari del passat dia 4 de juliol, l'ajuntament, per unanimitat, va aprovar la cessió a la Conselleria de tres solars on s'ha de construir l'escola nova. Els solars estan situats darrere de la piscina municipal, just enfront de l'actual escola, i sumen un total de 4.800 m², tal com requerien des de la conselleria.

Aquesta cessió, com digué el batle, era necessària per iniciar el projecte de l'escola: *"Hem aprovat la cessió dels solars i hem enviat a la conselleria la documentació que ens demanaven com a primera passa per a la realització del projecte de l'escola nova. És cert que resta pendent l'expropiació dels terrenys per a fer els accessos a l'escola nova, però pensam que això es pot fer paral·lelament a la construcció. Des de l'Ajuntament ens hem compromès a dur-la endavant"*.

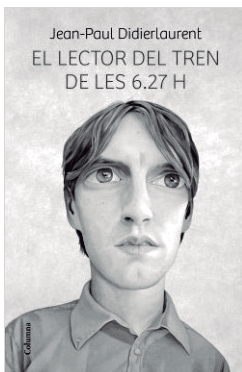
S'ha donat una gran passa. Esperam i desitjam que prest es faci realitat l'ESCOLA NOVA, que tantes vegades s'ha reivindicat per part dels alumnes, pares i professorat.

BIBLIOTECA JORDI SAMPOL

06/07/18 Club de Lectura “ El lector del tren de ls 6.27h “ Jean-Paul Didierlaurent

“Guylain Vignolles no és ni guapo ni lleig, ni gras ni prim”. Amb aquesta vaga descripció, l'autor ens mostra el protagonista de la seva novel·la com un personatge comú, sense cap característica particular que el faci diferent a qualsevol altra persona. Només hi ha un detall que el fa diferenciar-se de la resta del món. Cada matí a les 6'27 puja a un tren de rodalies de París, es col·loca a les banquetes abatibles al costat de la porta d'entrada i treu alguns papers de la seva carpeta. Els passatgers van fent silenci, moment en el que Guylain llegeix en veu alta les pàgines.

Un relat on personatges incompresos van trobant significat a les seves vides gràcies en gran part a la literatura.

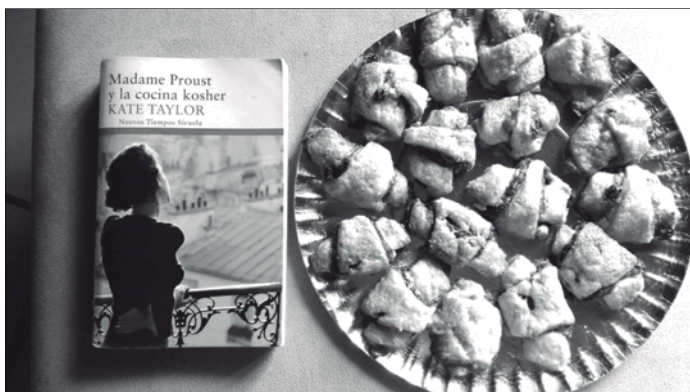
14/09/18 Club de Lectura “ Madame Proust y la cocina kosher” Kate Taylor

Encetam el nostre club de lectura de setembre amb una novel·lista i periodista canadenca Kate Taylor amb el seu Llibre “ Madame Proust y la cocina kosher”.

Una novel·la amb tres captivadores històries que recorren tot el segle XX. Tres dones marcades per l'amor i els vaivens del destí, entre el Canadà i París.

I per acabar RUGELACH... Umm que bons que foren!! Gràcies Margalida per endinsar-nos dins el llibre assaborint aquest postres que Originalment es prenen en Hanukkah, són uns dolços jueus que consisteixen en un triangle de massa amb un farciment a triar, i enrotllat.

La massa dels Rugelach es fa amb crema àcida o crema de formatge i es poden omplir de xocolata, sucre i canyella, mermelades, fruits secs, llavors de rosella ...

QUINTADES 2018

Per segon any consecutiu, el passat 22 de setembre, ens vam tornem a trobar molts de mancorines i mancorins amb les mateixes ganes i il·lusió que l'any passat per gaudir un dia a l'any d'un esdeveniment especial on tots i cada un dels participants hi tenen cabuda.

Volem agrair una vegada més des de l'organització a tots els col·laboradors i capitans que aporten any rere any el seu granet d'arena per fer possible aquesta festa de Quintades. Gràcies i més gràcies de tot cor. Sense tots ells res seria possible.

Volem recalcar algunes novetats que vam introduir enguany a la festa:

- Primer de tot, recalcar que ens hem constituït com Associació, a la qual hem anomenat Jovent Mancorí, un espai des del qual volem seguir mantenint aquesta flama d'unitat que l'any passat vàrem encendre.
- L'Associació està oberta a tothom. Totes aquelles persones amb ganes de fer feina per a que aquesta festa es mantingui hi són totalment benvingudes.
- En segon lloc hem creat una bandera que ens representa i que vam estrenar el passat dissabte dia 22 davant tots els assistents a la plaça.
- També volem destacar que gràcies al sobrant de la festa de l'any passat i a les aportacions econòmiques dels col·laboradors enguany vam poder millorar alguns punts que l'any passat varen ser més magres, tal i com la decoració, els grups de música i la resta de serveis que vàrem poder gaudir a la festa.
- Enguany vàrem comptar a més amb l'assistència d'una fotògrafa que va anar plasmanent els millors moments de la diada. Gràcies a ella també per la seva col·laboració.

La festa de Quintades 2018 fou tot un èxit, amb més de 640 inscrits. El dia va començar amb la trobada de quintades a la Plaça d'Espanya i pujada a la plaça acompanyats dels xeremiers d'Arrels. A la plaça de l'Església vàrem llegir el manifest i vàrem inaugurar la bandera de l'Associació, davallant-la des de la façana de l'Església. Acte seguit donarem pas a la vermutada, just abans de que cada Quintada pogués gaudir del dinar al bars del poble. Per acabar el dia vàrem poder gaudir de música en viu al Casal de Cultura, on ens hi va acompanyar una Xaranga i on, acte seguit, vàrem poder gaudir de la música en viu a càrrec dels grups Islanders i Cirko.

Estem molt contents i orgullosos de veure com aquesta família va creixent a poc a poc. Perquè són moltíssims els quals hem nascut i crescut dins aquesta vall, i també sou també un bon grapat els que un dia vàreu arribar i us vàreu enamorar del nostre poble, del qual n'heu fet casa vostra. Gràcies de veres per oferir la vostra ajuda i per implicar-vos en aquesta festa que és de tots i totes.

Per acabar us demanem disculpes per anticipat per si alguna cosa va fallar o no va ser del tot del vostre grat. Agraïrem de tot cor que ens faceu arribar tot allò que creieu que podem millorar, sempre des del respecte i de la crítica constructiva. Sabem que entre tots ho podem fer millor any rere any.

Esperem que ens veurem tots i totes l'any que ve!

Salut i molts d'anys!

Visca Mancorí!

Associació Jovent Mancorí

MANCOR DE L'ART

Un any més ha arribat el setembre i amb ell una nova edició del Mancor de l'art, la cinquena. Un esdeveniment pensat i creat amb dos objectius principals: mostrar i donar a conèixer el gran talent artístic de la gent de Mancor i per altra banda apropar al nostre poble diferents espectacles culturals, moltes vegades desconeguts pel gran públic. Aquest festival creix any rere any, consolidant-se ja com una tradició al poble. Enguany s'ha ampliat a quatre dies i hi ha hagut més participació que mai tan mancorina com de fora poble. Hem tornat amb la mateixa fórmula, amb la mescla perfecta d'art: pintura, escultura, il·lustració, dansa, música, poesia, artesanía i gastronomia.

El festival va arrancar dijous amb una proposta innovadora i trencadora, un espectacle que va integrar dansa, teatre, psicologia i crítica social. Un espectacle únic i que va tenir una bona audiència i reclam. Tal va ser el reclam, que després de l'actuació el públic es va posar dret, va aplaudir i xiular durant un parell de minuts.

L'horabaixa següent, dia 28, el ritme swing es va endinsar per primera vegada al cor dels mancorins. Uns professors especialitzats varen ensenyar les passes bàsiques del swing i després es va fer una ballada de swing amb el grup "Stranger Swings". Va ser una vetlada de cerveses, de rialles i de noves sensacions, en la que els mancorins varen gaudir d'un nou estil de música d'origen americà.

I no només els grans varen gaudir fent coses noves, el dissabte dematí la companyia de circ "Circambtú" va oferir un taller de circ per als més petits. En aquest taller els nins varen gaudir de ser artistes de circ per un dia. A més l'escultor de ferro "Lila" va oferir uns jocs reciclats en el que els nins varen poder crear la seva pròpia escultura i varen poder colcar en un carrusel que tenia per motor una bicicleta.

La tradició de fer un mural a una paret del poble tampoc hi va faltar. Enguany l'equip TEMBO va ser l'encarregat de pintar un mural a l'entrada del teatre municipal. La idea del grafiti va sorgir d'una xerrada de la comissaria, Aina Escobar, amb els membres del centre de dia. Aquests varen fer propostes del que representa el poble de Mancor i després els dissenyadors amb aquestes propostes varen elaborar el disseny del dibuix.

El dissabte horabaixa hi va haver una explosió d'art i de gent que va gaudir d'aquest art. L'Artstukada, venguda de Pina, en va ser la flama, a la que la varen seguir altres propostes com el concert de violins a càrrec de l'escola de Teresa Ripoll. El recital de poesia i la poesia a cau d'orella varen fer màgica aquesta explosió causant sensacions a la gent que els escoltava. Una al·lota de Cáceres va oferir un espectacle amb un instrument de percussió iraní diferent i entretingut. La Big Algaidarts Band va oferir un concert de música internacional de diferents estils i seguidament Joan Bonnín va oferir un espectacle de malabars amb foc. Finalment l'explosió va ser a càrrec dels artistes de dansa vertical, amb els sons dels tambors i les coreografies varen crear un espectacle visual i sonor impactant.

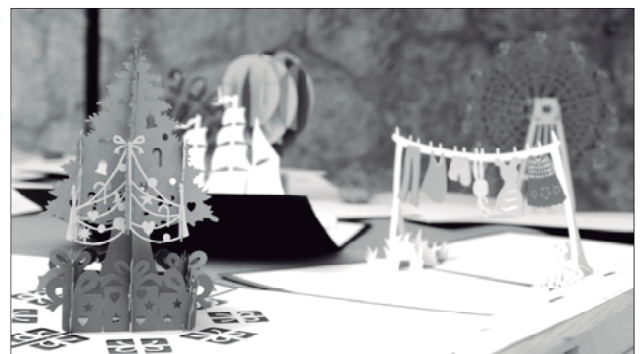
Per pair del tot aquestes sensacions i moments, els bars del poble varen oferir una ruta de tapes en la que la gent podia sol·licitar un passaport i entrar en el sorteig d'un viatge a Menorca. El/la guanyadora va ser: Joana Cifre Rotger. Paral·lelament a aquesta oferta, hi va haver un concurs de fotografia a través de la xarxa social Facebook on la foto amb més "m'agrada", va ser la de: Jorge Martos Martín.

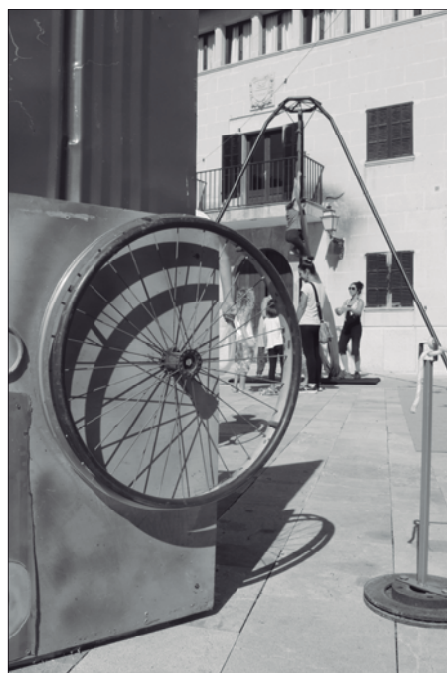
El concert del grup de folk “L’equilibriste” després de la ruta de tapes va oferir un bon entreteniment per acabar el vespre. Finalment, el diumenge 30, la projecció de cinema a la plaça de l’Ajuntament va tancar aquest festival de manera relaxada.

Esperam que tothom quedàs ben sadoll de cultura i menjar. No podem oblidar que un poble culte i crític és un poble fort i sense por.

Salut i art!

Marga Rotger

EL RACÓ INFÚS

Diu en que a l'estiu tota cuca viu. L'estiu és un bon temps per gaudir del temps lliure, de les jornades assolades, dels familiars, parents i amics i de la cuina. Hi ha un menjar molt freqüent aquesta època d l'any, que són **els pebres i les albergínies torrades**. Una barreja que no seria coneguda en el Món si el Mediterrani, com a "mar enmig del Món", mai hagués existit. Això ho dic perquè l'albergínia és d'origen asiàtic i el pebre és americà. On va ser el punt de trobada? En el mar Mediterrani!. La realitat és que no hi ha cap país dels que envolten la mediterrània que no tengui a la cuina aquest barreja culinària, sols o amb altres aliments.

Totes les innombrables formes, grossàries, colors i sabors dels fruits de la pebrera: **els pebres**, descrits i anomenats per la cultura popular, corresponen a una mateixa espècie: *Capsicum annum*, planta herbàcia originària de Meso-Amèrica (Mèxic, Bolívia i Perú) on fou domesticada fa més de 6.000 anys i on encara es troben quatre varietats silvestres. És un fruit no climatèric, això vol dir que presenta baixa producció d'etilè i, també, té baixa sensibilitat a aquesta fitohormona, per això té uns condicionaments post-collita de 2 a 3 setmanes i després, en condicions adequades, queda sec. Arribaren a Espanya l'any 1493 després del primer viatge de Colón, i aviat, els anys següents (segle XVI) és quan es començà a cultivar. D'Espanya, passà a Itàlia i França, i a la resta del Món ho feren els portuguesos. Els indígenes l'anomenaven chili, però foren els espanyols i els portuguesos que l'anomenaren *pimiento* per derivació de la paraula castellana "pigmento" perquè en veritat dona color als aliments —recordeu el color de la sobrassada per mor del pebre— fet que revolucionà els costums culinaris deixant a segon terme l'ús del *pebre bo*, ja que el pebre podia ser coent (pebre bord coent) o no coent (pebre bord dolç). En català hem mantingut el mot *pebre*, que procedeix de la paraula llatina *piper*, perquè era així com denominaven el *pebre bo* (pimienta en castellà) que té un origen diferent. Les varietats dels pebres grossos, suaus i poc coents que consumim habitualment, es varen aconseguir a principis del segle XX per mor dels cultius intensius i dels seus creuaments.

Quan acudim a la botiga a comprar-los és convenient seleccionar els exemplars carnosos, forts, feixucs en proporció a la seva grossària, pell llisa i lluent i sense cops ni macadures. Si presenta arrues (pansit) significa que fa temps que està collit, el que provoca una pèrdua de nutrients i de sabor. Una vegada a ca nostra és aconsellable guardar els pebres en el frigorífic i dins una bossa de plàstic foradada i així prolongam el seu ús devers 15 dies aproximadament. Recordau que una vegada torrats i pelats també es poden congelar i emprar en els tres mesos següents.

El principal component del pebre és l'aigua, després els hidrats de carboni i fibra. També disposa de vitamines, sobre C, carotens (la capsantina amb propietats antioxidants), provitamina A (beta carotè i criptoxantina) que l'organisme transforma en vitamina A en la mesura que la necessita; folats i vitamina E. En menor proporció estan els minerals (magnesi, fòsfor i calci). Sobretot el contingut de les esmentades vitamines C i E juntament amb els carotens, converteixen el **pebre** en una important font d'antioxidants, substàncies que cuiden de la nostra salut.

D'altra banda, l'**albergínia** (*Solanum melongena*) és una planta que dona fruits comestibles, si bé els seu conreu a Europa, per aquesta funció, no va ser gens fàcil. Des de fa més de 4.000 anys és cultivada a l'estat de Assam (Índia), Birmania i Xina (sud). Transportada per comerciants àrabs arribà al nord d'Àfrica i més tard, a l'Edat Mitjana, entrà a Europa per l'Espanya musulmana, estenent-se el seu cultiu a tots els països càlids del Mediterrani.

El possible desconeixement de com cuinar l'albergínia, o per emprar varietats no comestibles, causava problemes digestius, motiu de la seva mala fama inicial. A Europa hom pensava que provocava febre, epilèpsia i folia, per això només era utilitzada com a planta decorativa i exòtica, no com aliment. El famós botànic suec Carlos Linneo li donà l'actual nom científic de *Solanum Melongena*.

És cert que l'albergínia no es pot consumir crua perquè conté un alcaloide glucosilat, la *solasonina*, si

bé en quantitats molt baixes que no pot tenir cap efecte tòxic. Aquest alcaloide és present a molts fruits del gènere *Solanum*: la *Solanina*, a les patates verdes i la *Tomatina* a les tomàtiques, o al tabac, la *Nicotina*, entre d'altres, però que es troben en tan baixes proporcions que per molta quantitat que en mengem mai ens emmetzinarem. A més són destruïdes totalment per l'acció de la calor. Tal vegada el fet de que fos introduïda l'albergínia pels àrabs provocà una reacció de l'estament religiós-eclesial de Roma, reforçada, a més, pel fet tòxic esmentat. Tan és així que a Itàlia s'anomena a l'albergínia, encara avui en dia, *melanzana* (mela=poma i anzana=insana; *poma insana*) i en anglès *eggplant* (*planta d'ou*).

L'origen del mot prové de llengües dràvides de la Índia que passà al persa i l'àrab com a *al bedinyena*, per això albergínia (català), aubergine (francès i arreu d'Europa) o berenjena (castellà). El seu nom científic és *Solanum Melongena* : *Solanum*, que deriva del llatí *sol-solis* "el sol", perquè s'ha de cultivar a llocs assolellats; i *Melongena*, deriva del grec *melitzána*, que significa obscur o negre, paraula que el llatí medieval l'emprà per designar aquest fruit per mor del seu color fosc i que s'ha transferit igualment al llatí botànic, així, literalment, significaria "albergínia del sol".

Quan les tallam en cru ennegreixen. Aquesta característica és indicativa de què la planta té *àcid clorogènic* que és un antioxidant tan potent com la vitamina C. Per això, com més ennegreix més vol dir que té més riquesa d'aquest antioxidant.

Quins beneficis ens aporta a l'organisme l'albergínia? És un dels aliments més adequats pel tractament de l'obesitat per l'efecte saciant, així com per la quantitat de minerals (fòsfor, potassi, ferro, calci i molt baix contingut de sodi). L'aportació vitamínica és menor que d'altres fruits, si bé disposa de vitamina C, vitamina A i vitamines B1 i B2. Capolada crua és indicada per calmar l'efecte de les cremades del sol.

Coneguts els beneficis per a la salut d'ambdós productes de l'hort, només queda menjar-ne, sobretot d'estiu, de manera més saborosa pel fet de saber més coses seves. Però alerta amb els afegits; la quantitat d'oli, de sal o de pa, i les de les viandes que els acompanyaran perquè sinó farem el negoci de Madò Coloma. Fins la pròxima!!!

Domingo Llull

RACÓ DE CUINA

En aquesta ocasió vos proposam una recepta inclosa en el llibre Mallorca al forn, de Souvenir Edicions, amb texts de Margalida Castells i il·lustracions de Mar Oliver.

COCA SALADA

Es tracta d'una massa feta amb farina, oli i sal que s'estén finament damunt una llauna de forn. Al damunt s'hi afegeixen els ingredients. Per a la coca amb verdura, cal tallar finament bledes, ceba i julivert. La coca de trempó duu tomàtiga, pebre verd i ceba. També se'n fan amb pebres torrats i de ceba i arengades! Aquestes coques salades formen part de la tradició de coques mediterrànies, com la coca de recapte catalana, i per a alguns són considerades la versió mallorquina de la pizza italiana. Es poden menjar fredes o tèbies, com la prefereixes tu?

Massa

250 g de farina de força
125 g d'aigua
2 cullerades d'oli d'oliva
2 cullerades de saïm
6 g de llevat
5 g de sal

Coca de verdura

Bledes
Espinacs
Sofrits
Julivert
Tomàtiga
Oli d'oliva
Sal
Pebre bo

Coca de trempó

Cebes
Tomàtiques
Pebre verd mallorquí
Oli d'oliva
Sal
Pebre bo

Coca de pebres

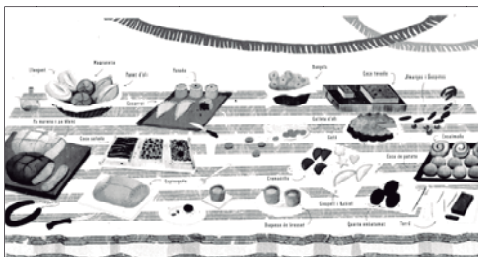
Pebres vermells torrats
Julivert
All
Oli d'oliva
Sal
Pebre bo

Mesclau l'aigua, l'oli, el llevat i la sal

Posau la farina damunt la taula, feis un forat en mig i afegiu-hi la mescla anterior

A poc a poc anau afegint farina en el centre, mesclant-la amb els altres ingredients fins obtenir una massa homogènia i que no s'aferri

Estirau-la amb l'ajuda de l'aprimador, posau-hi una part del saïm a la meitat de la massa, i doblegau-la per tancar-la. Tornau a estirar, posau l'altra part de saïm i repetiu el doblec

Deixau-la reposar un poc, estirau-la i posau-la a la llauna del forn

Tallau les verdures ben petites i posau-les en un colador perquè amollin l'aigua. Trempau-les amb oli, sal i pebre al gust

Repartiu damunt la massa

Enfornau a uns 180°C durant 20 minuts o fins que la massa estigui ben cuita.

Margalida Castells Valdivielso

IMATGES D'AHIR

Foto realitzada a l'estudi del fotògraf Payeras d'Inca any 1952-54

No puc comentar moltes coses d'aquesta imatge, les persones que encara viuen no recorden el motiu pel qual anaven de festa aquell dia i es feren la fotografia. Tal vegada commemoraven qualche festivitat, unes noces o altre motiu. Sí que hem de coincidir en l'elegància de la vestimenta de totes les persones. Sembla que no podia ser un diumenge normal, però sí una festa assenyalada en temps d'hivern, ja que la roba que vesteixen és d'aquesta època. Llavors la gent es mirava més amb la manera de vestir, ara no es distingeix tant els diumenges dels dies feiners; abans teníem la roba dels dies feiners, la de fer feina i la dels diumenges i festes ben detallat.

He pogut aconseguir tots els noms, pot ser n'hi hagi algun d'equivocat, crec que coneixereu a la majoria, sobretot els que ja som persones majors. Començant per la fila de darrera i per l'esquerra: el primer és en Tomeu Martí, *Pollet*; na Paca Mateu de can *Bernat*; en Jaume Grau, *Saig*; na Catalina Mateu, *Confit*; en Joan Frontera, *Mirall*; a la fila del mig, na Maria Martorell, *Rata*; na Magdalena Frontera, *Mirall*; na Magdalena Grau, *Saig*; en Pedro *Bajoket*; na Maria Mateu, *Figueta*; en Jaume Moyer, *Moyer*; a la fila de davant hi trobam, en Joan Reynés, *Gallineta*; en Pep Martorell, *Vallaquet*; n'Antònia Mayrata, *Xicoteta*; en Tomeu Pericás, *Rialla*; i en Miquel Sampol, *Vellut*.

Foto propietat de Vicenç Moranta i Miquel Vallori, arreglada per: Eduard Rovira.

Comentaris: Gabriel Pocoví Pou "Pastora"

IMATGES D'AHIR

Brodadores any 1944

A bans de que sorgissin les fàbriques de sabates, el brodat era una feina de les dones del nostre poble. En edicions anteriors a la nostra revista ja han sortit fotos de grup de dones brodant, *ca ses Hereves*, *can Monà*. A les dues fotos que presentam hi ha les mateixes persones, fent feina i fotografiades davant el mateix portal que surt a la primera foto.

Les persones no estan amb el mateix ordre a les dues fotos. Mirant la segona fotografia són, d'esquerra a dreta:

Na Maria Fontanet, *de cas Miet*; na Maciana Morro, *Escolaneta*; na Damiana Riera, *can Miquel d'Escorca*; na Maria Mateu, *Moreneta*; na Margalida Mateu,

Escolana; la darrera m'han dir que podia ser na Maria de *can Jaume d'Inca*, casada amb en Jaume Amengual, *Ferrà*, que se n'anaren a viure a Palma. Tampoc m'han pogut informar per quina persona treballaven.

Foto propietat de: Antoni Planas Mateu, *Moreneta*, arreglada per Eduardo Rovira

Comentaris: Gabriel Pocovi Pou, *Pastora*

PER RECORDAR

Excursió a Galícia, Portugal, Extremadura – 1985

L'any 1985 encara no hi havia molts de manacorins i mancorines que aleshores sortíssim a viatjar, tampoc existien les excursions de l'IMSERO programades pel Govern. Solíem ajuntar-nos amb altra gent de diferents pobles a través de l'agència de viatges que tenia per costum fer alguns grups de gent de Mallorca. Per espai de molts anys coincidírem amb molts. En fer el viatge, a vegades ja quedàvem d'acord per fer-ne un a l'any següent, acordant el lloc on ens agradaria anar.

En aquesta foto només som vuit els únics que hi anàrem de Mancor, en total amb els altres d'altres indrets, érem 55. Dels que veis a la foto ja n'hi ha tres, per desgràcia, ens han deixat. En Pep Amer, *Ullot*; na Maria Moranta, *Rata* i en Cristín Solà, *Tofol*.

Era el dia 1 d'agost quan sortírem, de bon matí, amb avió cap a Madrid. Seguïrem amb autocar cap a Medina del Campo i dinàrem a Benavente. El capvespre, seguïrem viatge per terres de Galícia fins a Santiago. El dia següent, visitàrem la ciutat de l'Apòstol i la Catedral. Dinàrem a la Coruña i férem una visita a aquesta preciosa ciutat.

Resulta difícil posar a una pàgina tot el recorregut que férem. Les Ries Baixes, la Toixa, Villagarcía de Arosa. Visitàrem el poble pesquer de la Illa de la Toixa i altres poblacions de la ria de Pontevedra. Vigo, la més popular i comercial de Galícia. Continuàrem vorejant la cornisa atlàntica fins a Santa Tecla. Entràrem a Portugal per Valença do Minho fins a Oporto. El dia següent férem la visita a la ciutat i les famoses bodegues: Després de dinar anàrem a visitar Fàtima, centre de peregrinació mundial. Al dia següent seguïrem les visites, el Monestir de Santa Maria de Batalha fins arribar a Lisboa, visitarem la capital portuguesa i férem una excursió a Cascais i Estoril.

L'endemà deixàrem Lisboa i tornàrem cap Espanya en destinació a Extremadura, Badajoz i Mérida, ciutats plenes de records històrics del passat, fins arribar a Càceres. Sortírem direcció a Trujillo, ciutat de Conqueridors i que guarda importants monuments. Continuàrem passant per Navalmoral de la Mata en direcció a Barajas (Madrid) per agafar l'avió cap a Palma.

Foto arreglada per Eduard Rovira.
Comentaris Gabriel Pocoví Pou Pastora